

Вимушені переселенці: стан, проблеми, перспективи

(25 – 31 травня 2026 р.)

ОФІЦІЙНА ІНФОРМАЦІЯ.....	3
Центральні органи влади	3
Місьцеве самоврядування	14
ОГЛЯД ПУБЛІКАЦІЙ ЗМІ	29
Центральні.....	29
Регіональні.....	53
МІЖНАРОДНІ ТА ВІТЧИЗНЯНІ НЕДЕРЖАВНІ ОРГАНІЗАЦІЇ.....	65

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

Центр досліджень соціальних комунікацій

Національна юридична бібліотека

**Вимушені переселенці:
стан, проблеми, перспективи
(25-31.05.2026 р.)**

Інформаційно-реферативний бюлетень

(Додаток до журналу «Україна: події, факти, коментарі»

Ідентифікатор медіа R30-01101)

Заснований у 2022 р. Видається щотижнево

Укладальник ***А. Березельський***

Відповідальна за випуск ***Н. Іванова***

Адреса редакції:

НБУВ, Голосіївський просп., 3, Київ, 03039, Україна

© Національна бібліотека України імені
В. І. Вернадського, 2026

ОФІЦІЙНА ІНФОРМАЦІЯ

Центральні органи влади

28.05.2026

Міністерства розвитку громад та територій України

<https://mindev.gov.ua/news/sotsialne-zhytlo-v-ukraini-minrozvytku-prezentovalo-kliuchovi-pryntsypy-reformy>

Соціальне житло в Україні: Мінрозвитку презентувало ключові принципи реформи

Заступниця міністра розвитку громад та територій України Наталія Козловська представила концепцію проєкту Закону «Про соціальне житло» під час конференції «Реформа соціального житла: системні рішення, європейські стандарти і практика».

Ключова ідея реформи – перейти від застарілої системи житлових черг до сучасної моделі доступної довгострокової оренди житла для людей, які не можуть самостійно придбати або орендувати житло за ринковими умовами.

У заході взяли участь представники Уряду, Верховної Ради, Ради Європи, Європейської Комісії, Світового банку, Європейського інвестиційного банку, міжнародних організацій, громад та експертного середовища.

«Ця реформа визначена одним із пріоритетів у межах Ukraine Facility Plan. Водночас це відповідь і на безпрецедентні виклики, з якими сьогодні стикається країна. Через повномасштабне вторгнення росії та тимчасову окупацію частини територій мільйони людей були змушені залишити свої домівки. Ми говоримо про близько 5,8 мільйона українців які перебувають за кордоном, ще 4,6 мільйона які зареєстровані як внутрішньо переміщені особи», – зазначила Наталія Козловська.

Нова модель соціального житла передбачає створення системи доступної оренди житла для людей, які:

- не мають власного житла;
- втратили його через війну;
- мають житло на тимчасово окупованих територіях;
- або проживають у непридатних для життя умовах.

При цьому система буде орієнтована насамперед на людей, які справді потребують підтримки та не мають достатнього доходу для оренди житла на ринку.

Йдеться про квартири, будинки та інші житлові приміщення, які відповідатимуть вимогам безпеки, якості та доступності для маломобільних груп населення.

Окремо законопроект врахує внутрішню міграцію та потреби громад у фахівцях. Людина зможе претендувати на соціальне житло в тій громаді, де хоче жити та працювати.

«Наша мета – створити не просто окрему програму, а життєздатну систему. Вона має допомагати людям, які потребують підтримки, і водночас давати громадам реальний інструмент для розвитку та залучення необхідних фахівців», – наголосила заступниця міністра.

Будівництвом і управлінням соціальним житлом займатимуться громади або спеціальні оператори – державні, комунальні чи приватні неприбуткові організації. Важлива умова – оператором зможе бути лише неприбуткова організація.

Одним із ключових принципів моделі є фінансова стійкість системи. Орендна плата спрямовуватиметься виключно на утримання житла, управління ним та будівництво нового житлового фонду. Тобто кошти працюватимуть на розширення системи.

«Ми маємо побудувати систему соціального житла як фінансово стійку модель. Вона не може бути виключно дотаційною, інакше ми просто не зможемо масштабувати її відповідно до потреб країни», – підкреслила Наталія Козловська.

Розмір орендної плати залежатиме від доходу сім'ї та характеристик житла. Для людей із низькими доходами передбачатиметься підтримка у вигляді житлових субсидій.

Також нове соціальне житло планують створювати як частину повноцінного житлового середовища – разом із транспортом, соціальною інфраструктурою, громадськими просторами та благоустроєм.

За словами заступниці міністра, уже за кілька місяців документ планують винести на широке громадське обговорення, наступний крок – доопрацювати з урахуванням отриманих пропозицій, а восени – подати на розгляд парламенту.

Довідково:

Конференція організована Міністерством розвитку громад та територій України спільно з Комітетом Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів за підтримки Проєкту Ради Європи «Сприяння розробці житлових рішень для осіб, постраждалих від війни в Україні. Фаза II».

29.05.2026

Міністерства розвитку громад та територій України

<https://mindev.gov.ua/news/maizhe-1000-rodyn-uzhe-prydbaly-zhytlo-zanovym-komponentom-prohramy-ievidnovlennia-dlia-vnutrishno-peremishchenykh-osib-z-tymchasovo-okupovanykh-terytorii>

Майже 1000 родин уже придбали житло за новим компонентом програми «ЄВідновлення» для внутрішньо переміщених осіб з тимчасово окупованих територій

Майже 1000 українських родин уже придбали квартири за новим компонентом програми «ЄВідновлення», який дозволяє внутрішньо переміщеним особам з тимчасово окупованих територій придбати нове житло. Про це повідомив Віцепрем'єр-міністр з відновлення України – міністр розвитку громад та територій України Олексій Кулеба під час Години запитань до Уряду у Верховній Раді України.

За словами міністра, новий механізм запрацював на початку травня та насамперед орієнтований на ветеранів і військовослужбовців, домівки яких залишились на тимчасово окупованих територіях та які мають статус учасника бойових дій або людини з інвалідністю внаслідок війни.

«На сьогодні з державного бюджету виділено близько 6,6 млрд грн на реалізацію цієї програми. Це дозволить забезпечити житлом майже 3300 родин. Понад 300 житлових ваучерів було реалізовано протягом перших двох тижнів роботи нового механізму, а на сьогодні таких вже майже 1000 родин», – зазначив Олексій Кулеба.

Він наголосив, що Міністерство продовжує працювати над залученням додаткового фінансування для масштабування програми та збільшення кількості сімей, які зможуть отримати житлову підтримку.

Окремо міністр акцентував увагу на результатах програми «ЄВідновлення» загалом. Від початку її реалізації компенсації для відновлення пошкодженого та за знищене житло вже отримали майже 200 тисяч українських родин.

«Це надзвичайно важливий результат. Програма довела свою ефективність і стала одним із ключових інструментів підтримки людей, які постраждали внаслідок російської агресії. Наше завдання сьогодні – забезпечити її подальше фінансування та розширення», – наголосив Олексій Кулеба.

Також під час виступу міністр звернув увагу на необхідність подальшої підтримки людей старшого віку, які проживають у місцях тимчасового розміщення. За його словами, органи місцевого самоврядування спільно з обласними військовими адміністраціями працюють над забезпеченням для них довгострокових житлових рішень.

30.05.2026

Міністерства розвитку громад та територій України

<https://mindev.gov.ua/news/oleksii-kuleba-rishennia-shchodo-diialnosti-komunalnykh-pidpriemstv-z-tot-maiut-pryimatysia-za-rezultatamy-otsinky-faktychnoho-stanu-kp>

Олексій Кулеба: Рішення щодо діяльності комунальних підприємств з ТОТ мають прийматися за результатами оцінки фактичного стану КП

Відбулося четверте засідання Робочої групи з питань діяльності комунальних підприємств на прифронтових та тимчасово окупованих територіях під головуванням віцепрем'єр-міністра з відновлення – міністра розвитку громад та територій Олексія Кулеби.

В роботі засідання взяли участь народні депутати, представники Мінрозвитку, Міністерства освіти та науки, Міністерства охорони здоров'я, Міністерства фінансів, Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства, а також представники обласних військових адміністрацій, органів місцевого самоврядування, правоохоронних органів та асоціацій ОМС.

Серед основних питань – функціонування закладів освіти та охорони здоров'я, оптимізація діяльності комунальних підприємств, а також удосконалення структури та роботи військових адміністрацій на прифронтових та з тимчасово окупованих територій.

«Комунальні підприємства на ТОТ та прифронтових територіях мають різний фактичний стан та різні моделі функціонування. Частина з них була релокована та продовжує працювати, частина – здійснює окремі функції, а деякі – не мають можливості вести діяльність. Тому універсального рішення для всіх підприємств бути не може. Держава має сформулювати зрозумілий механізм та критерії оцінки їхнього фактичного стану, на підставі яких ОВА визначатимуть доцільність подальшого функціонування КП, необхідність застосування спеціального режиму діяльності або припинення діяльності для кожного конкретного випадку», – зазначив Олексій Кулеба.

Під час засідання Мінрозвитку представило пропозиції щодо формування критеріїв оцінки діяльності КП з прифронтових регіонів та ТОТ. Серед основних – фактичне надання послуг, наявність персоналу, фінансова спроможність, можливість ведення звітності, стратегічне значення для громади та перспективи відновлення діяльності після деокупації.

Також учасники Робочої групи обговорили питання оптимізації діяльності військових адміністрацій та необхідність адаптації їхньої структури і чисельності до викликів воєнного часу, зокрема потреб цивільного захисту, гуманітарного реагування, підтримки внутрішньо переміщених осіб та підготовки до відновлення деокупованих територій.

За підсумками засідання центральним органам виконавчої влади та ОВА надано низку доручень, зокрема, з підготовки пропозицій щодо удосконалення роботи військових адміністрацій та подальшого нормативного врегулювання цих питань.

25.05.2026

Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України

<https://www.msp.gov.ua/press-center/news/kiriyenko-sotsialna-fasylytatsiya-ukrayina>

Тетяна Кірієнко долучилася до обговорення нових моделей соціальної фасилітації в Україні

Питання розвитку сучасних підходів до соціальної підтримки населення та роботи соціальних працівників були обговорені 22 травня під час національного форуму «Від практики до системи: моделі соціальної фасилітації в Україні» за участі Заступниці Міністра соціальної політики, сім'ї та єдності України Тетяни Кірієнко.

Форум організований Управлінням Верховного комісара ООН у справах біженців об'єднав представників органів державної влади, громадського сектору, міжнародних організацій та фахівців соціальної сфери.

Війна суттєво змінила запити до системи соціальної підтримки. До вже наявних викликів додалися потреби внутрішньо переміщених осіб, самотніх людей старшого віку, людей з інвалідністю та тих, хто через наслідки війни залишилися без звичного зв'язку та підтримки. Значна частина потреб людей сьогодні є не лише логістичними, а емоційними та соціальними.

«Соціальний працівник – це місток між людиною, яка потребує підтримки, і системою, що має цю підтримку забезпечити. Щиро дякую вам за щоденну віддану працю та людяність. Справді, саме в синергії та тісній співпраці з громадами, органами влади, міжнародними партнерами та волонтерськими організаціями ми можемо забезпечити реальні зміни в системі соціальної підтримки», – зазначила Тетяна Кірієнко.

Волонтерські організації та соціальні працівники допомагають виявляти людей поза обліком, які фактично потребують допомоги та соціального супроводу. У межах форуму було наголошено на необхідності посилення практичних інструментів раннього виявлення таких випадків і своєчасного реагування на рівні громад.

26.05.2026

Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України

<https://www.msp.gov.ua/press-center/news/minsots-vzaiemodiya-z-suspilstvom>

Мінсоцполітики долучилось до обговорення на міжнародній конференції нової моделі взаємодії держави та громадянського суспільства

22 травня у Києві відбулася IV Міжнародна конференція «Українське лідерство в допомозі», участь в якій взяли представники Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України.

Заступник Міністра соціальної політики, сім'ї та єдності України з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Анатолій Комірний долучився до панельної дискусії «Національний вимір локалізації: держава як екосистема стійкості для громадянського суспільства». Він наголосив на трансформації підходу держави до громадянського суспільства, яке сьогодні розглядається не лише як надавач допомоги, а як повноцінний і невід'ємний співвиконавець гуманітарних і безпекових функцій.

«Починаючи з 2022 року, система взаємодії між державою та громадянським суспільством у сфері гуманітарного реагування формувалася в умовах високої невизначеності та необхідності оперативного реагування на виклики. Водночас цей досвід став підґрунтям для переходу до більш системної моделі партнерства, в якій держава, громади та громадянське суспільство діють як взаємопов'язані елементи єдиної екосистеми реагування», – зазначив Анатолій Комірний.

Держава вже здійснила низку кроків у нормативному полі для залучення та підтримки громадських ініціатив у сфері цивільного захисту та гуманітарного реагування та надалі продовжуватиме вдосконалювати ці механізми. Співпраця з організаціями громадянського суспільства залишається важливою складовою системи безпеки. Зокрема, у питаннях евакуації, рятувальних операцій та надання допомоги населенню.

Також участь у роботі конференції взяла заступниця Міністра соціальної політики, сім'ї та єдності України Тетяна Кірієнко, яка обговорила з представниками громадського сектору та профільними фахівцями запити та проблематику підтримки внутрішньо переміщених осіб. Окрему увагу було приділено посиленню взаємодії держави з громадськими організаціями, які працюють у сфері підтримки ВПО та забезпечують практичний супровід у відповідь на потреби людей.

«Держава вибудовує єдиний механізм реагування, де кожен запит від внутрішньо переміщених осіб має отримувати швидке та узгоджене рішення на всіх рівнях. Ми постійно на зв'язку з громадами та громадським сектором», – наголосила Тетяна Кірієнко.

27.05.2026

Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України

<https://www.msp.gov.ua/press-center/news/vyplaty-vpo-do-1-chervnya>

Виплати на проживання для дітей ВПО та непрацездатних ВПО: важливо подати заяву до 1 червня

Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України нагадує: 1 червня 2026 року завершується термін подачі заяв на призначення допомоги на проживання для окремих категорій внутрішньо переміщених осіб, для яких Уряд розширив можливість їх отримання.

Діти з числа ВПО можуть отримувати виплати незалежно від доходу родини. За умови подачі заяви до 1 червня 2026 року допомога буде нарахована з 1 лютого 2026 року.

Також оновлено механізм нарахування виплат для непрацездатних ВПО. Особи, яким раніше припинили допомогу через перевищення граничного доходу, можуть повторно подати заяву. У разі звернення до 1 червня 2026 року виплати будуть нараховані з 1 січня 2026 року.

Важливо вчасно подати документи, щоб отримати виплати також за попередні місяці. Якщо звернутися за перерахунком після 1 червня 2026 року, допомога нараховуватиметься лише з місяця подання заяви.

Подати заяву на призначення допомоги на проживання можна кількома способами:

- особисто у сервісному центрі Пенсійного фонду України;
- онлайн через вебпортал електронних послуг ПФУ;
- поштовим відправленням на адресу територіального органу ПФУ;
- через ЦНАП;
- через уповноважену особу виконавчого органу сільської, селищної чи міської ради відповідної територіальної громади.

28.05.2026

Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України

<https://www.msp.gov.ua/press-center/news/ulyutin-koshty-subventsii-vpo-mtp>

Денис Улютін: 14 областей повністю розподілили кошти субвенції на розширення місць тимчасового проживання для ВПО

Міністр соціальної політики, сім'ї та єдності України Денис Улютін долучився до наради з гуманітарних питань за участю Прем'єр-міністерки України Юлії Свириденко, заступника Голови Офісу Президента України Віктора Микити та представників регіонів. Під час зустрічі посадовці обговорили рішення для підтримки внутрішньо переміщених осіб – від

тимчасового розміщення після евакуації до соціальної адаптації та супроводу людей у громадах.

«Житло є основним запитом ВПО сьогодні. Проте людям після евакуації потрібні також зрозумілі механізми підтримки, супроводу, допомоги з роботою й облаштуванням життя в громаді. І саме на цьому зараз зосереджена робота соціальної системи», – зауважив Денис Улютін.

Міністерство працює над оновленням правил функціонування місць тимчасового проживання, посиленням моніторингу та запровадженням оцінки потреб мешканців. Для працездатних ВПО також інтегруються механізми зайнятості, адже тимчасове проживання має допомагати людині повернутися до самостійного життя, а не консервувати залежність від системи.

У межах субвенції обсягом 1 млрд грн області вже розподілили майже 700 млн грн на розширення та переоблаштування місць тимчасового проживання для внутрішньо переміщених осіб, зокрема для маломобільних людей та осіб з інвалідністю. Наразі 14 областей уже повністю розподілили виділені кошти.

«Для проведення оцінки потреб евакуйованих осіб на транзитних центрах формуються мультидисциплінарні команди. До їх складу входять соціальні працівники, медики, юристи, психологи та інші фахівці залежно від ситуації. Саме такі команди допомагають людям швидше пройти перший найскладніший етап після евакуації – отримати базову підтримку, зрозумілий маршрут допомоги та супровід», – розповів Міністр.

Окрему увагу під час наради приділили реалізації нової програми, ініційованої народними депутатами, – придбання 1000 будинків у сільській місцевості для ВПО. Наразі триває підбір сімей та житла. Пріоритет надається людям старшого віку, людям з інвалідністю та сім'ям з дітьми.

28.05.2026

Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України

<https://www.msp.gov.ua/press-center/news/minsotspolityky-posylt-rol-rad-vpo>

Денис Улютін: Координаційна платформа Мінсоцполітики посилить роль Рад ВПО у підтримці людей

У Мінсоцполітики провели робочу нараду з питань діяльності Рад ВПО під головуванням Міністра соціальної політики, сім'ї та єдності Дениса Улютіна та заступниці Керівника Офісу Президента України Ірини Верещук.

Ключовою темою зустрічі стало посилення спроможності та впливу Рад ВПО як дієвого механізму взаємодії між державою, громадами та внутрішньо переміщеними особами в умовах воєнних викликів.

Міністерство, своєю чергою, координує нормативну роботу та забезпечує методичну підтримку Рад ВПО. Зокрема працює над змінами до Постанови, яка передбачає посилення ролі Рад ВПО у формуванні та реалізації

державної політики, розширення участі внутрішньо переміщених осіб у процесах прийняття рішень, розвиток координації між Радами ВПО різних рівнів, а також створення механізмів системного збору потреб ВПО та моніторингу реалізації програм підтримки.

«Сьогодні Ради ВПО мають стати не формальними консультативними органами, а реальними учасниками формування рішень у громадах. У багатьох регіонах саме Ради ВПО вже формують сильні локальні ініціативи та забезпечують практичну підтримку людей. Завдання держави – посилити їх спроможність та створити умови для масштабування успішних практик», – наголосив Денис Улютін.

Окрему увагу учасники приділили створенню єдиної координаційної платформи взаємодії між органами влади, громадами, Радами ВПО та міжнародними партнерами. Платформа має стати постійним простором для міжвідомчої взаємодії, обміну успішними практиками між громадами, посилення спроможності Рад ВПО та залучення міжнародної і донорської підтримки для розвитку локальних ініціатив.

Активну участь у зустрічі взяли голови Рад ВПО з різних регіонів України, які представили практичні напрацювання, локальні ініціативи та актуальні виклики, з якими стикаються внутрішньо переміщені особи у громадах. Учасники окремо наголосили на важливості формування постійної взаємодії між Радами ВПО різних рівнів та масштабування успішних практик підтримки людей на національному рівні.

До обговорення також долучилися представники міжнародних організацій, зокрема УВКБ ООН, які підтвердили готовність і надалі підтримувати розвиток Рад ВПО, посилення їх інституційної спроможності та розвиток механізмів взаємодії між державою, громадами та внутрішньо переміщеними особами.

27.05.2026

Урядовий портал

<https://www.kmu.gov.ua/news/yuliia-svyrydenko-rehiony-vzhe-spriamuvaly-maizhe-700-mln-hrn-na-oblashtuvannia-zhytla-dlia-vpo>

Юлія Свириденко: Регіони вже спрямували майже 700 млн грн на облаштування житла для ВПО

В Уряді провели селекторну нараду з гуманітарних питань із регіонами. У фокусі – житло для ВПО, підтримка вразливих категорій людей та робота соціальної інфраструктури. Про це повідомила Прем'єр-міністр України Юлія Свириденко.

«Працюємо над розширенням мережі місць тимчасового проживання та соціальної підтримки. Із 1 млрд грн субвенції області вже розподілили майже 700 млн грн на облаштування житла для ВПО, зокрема для маломобільних

людей та людей з інвалідністю. 14 областей уже повністю використали виділені кошти», – зазначила Очільниця Уряду.

Водночас на нараді звернули увагу на затримки у Дніпропетровській, Вінницькій та Полтавській областях.

Окремо обговорили проєкт програми з придбання 1000 будинків у сільській місцевості для ВПО.

Більше програм підтримки для ВПО – на платформі <http://vpo.gov.ua>

25.05.2026

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини

https://ombudsman.gov.ua/news_details/u-misti-romni-sumskoyi-oblasti-provedeno-monitoringovi-viziti-do-mtp-vpo

У місті Ромни, Сумської області проведено моніторингові візити до МТП ВПО

Представництво Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Сумській області спільно з регіональним координатором взаємодії з громадськістю Анастасією Ільченко було здійснено моніторингові візити до місць тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб в місті Ромни:

У межах моніторингу було відвідано такі об'єкти:

- МТП на базі гуртожитку відокремленого структурного підрозділу «Роменського фахового коледжу Сумського національного аграрного університету», вул. Героїв Роменщини, 46Д, м. Ромни, Сумська область;
- МТП на базі гуртожитку Державного професійно-технічного навчального закладу «Роменське вище професійне училище», вул. Коржівська, 44А, м. Ромни, Сумська область.

Метою моніторингових візитів було оцінювання умов проживання внутрішньо переміщених осіб в місцях тимчасового проживання.

За результатами перевірки встановлено, що наявна проблема з забезпечення безбарерності для маломобільних груп населення.

Додатково звертаємо увагу на те, що приміщення на базі яких знаходиться МТП, потребують капітального ремонту.

За підсумками моніторингових візитів буде підготовлено відповідні звіти з рекомендаціями.

Представництво Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини й надалі продовжуватиме системну роботу з моніторингу стану місць тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб на базі гуртожитків навчальних закладів Сумської області.

Моніторинговий візит здійснено за допомогою Благодійної організації «Благодійний фонд “Стабілізейшен Суппорт Сервісез”» в рамках проєкту «Підтримка спроможності державних установ та місцевих громад у зміцненні

системи соціального захисту в Україні», що втілюється завдяки підтримці Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН).

Агентство ООН у справах біженців (УВКБ ООН) – глобальна міждержавна організація. Її головна місія – підтримувати кожну й кожного, хто втратив дім внаслідок переслідувань, насильства, війни чи катастрофи у своїй країні, допомагати їм обстоювати свої права, отримувати соціальні послуги та знаходити стійкі рішення. БФ «Стабілізаційний Суппорт Сервіс» співпрацює з Агентством ООН у справах біженців в Україні з липня 2022 року.

29.05.2026

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини

https://ombudsman.gov.ua/news_details/monitoring-miscya-timchasovogo-prozhivannya-vpo-u-cherniveckij-oblasti

Моніторинг місця тимчасового проживання ВПО у Чернівецькій області

У межах здійснення парламентського контролю за дотриманням конституційних прав і свобод людини і громадянина 14 травня 2026 року команда Представництва Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Чернівецькій області здійснили моніторинговий візит до місця тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб, розташованого на базі модульного містечка БО «БФ «Релокейшн ЮЕЙ» у селі Черногузи Вижницького району Чернівецької області.

Під час моніторингу зафіксовано, що у МТП проживає 19 внутрішньо переміщених осіб, серед яких 14 жінок, 2 чоловіки та 3 дитини. З числа мешканців – 1 особа з інвалідністю та 9 осіб пенсійного віку. ВПО проживають у 9 сім'ях та забезпечені окремими модульними будиночками сімейного типу і для проживання двох осіб.

Житлові модулі обладнані всім необхідним для проживання: кухнями-студіями з побутовою технікою, санвузлами, меблями та кондиціонерами. Мешканці самостійно забезпечують приготування їжі та ведення побуту.

Разом з тим, встановлено, що територія МТП потребує подальшого впорядкування та облаштування, зокрема покращення стану благоустрою. Також актуальними залишаються питання забезпечення безбар'єрного доступу для маломобільних груп населення, облаштування протипожежної безпеки та інформаційного забезпечення мешканців. Окремо зафіксовано, що укриття на території МТП відсутнє, а засоби первинного пожежогасіння потребують доукомплектування.

Під час особистого спілкування скарг на умови проживання від внутрішньо переміщених осіб не надходило. Моніторинговою групою проведено правопросвітницьку роботу та інформування мешканців щодо діяльності Уповноваженого і порядку звернення у разі порушення їхніх прав. Окремо встановлено, що на території облаштоване сучасне безбар'єрне

модульне містечко, яке в майбутньому планується передати на баланс Вижницької міської ради.

За результатами моніторингового візиту підготовлено рекомендації органам місцевого самоврядування та балансоутримувачу щодо приведення умов проживання у відповідність до вимог постанови КМУ №616 від 27.11.2025 «Деякі питання функціонування місць тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб», зокрема врегулювання питання оплати житлово-комунальних послуг у МТП відповідно до встановленого порядку.

Місцеве самоврядування

27.05.2026

Донецька обласна державна адміністрація

<https://dn.gov.ua/news/na-bazi-morshynkurortu-vidkryly-viddilennia-dennoho-perebuvannia-dlia-pereselentsiv-z-mariupolia>

На базі «Моршинкурорту» відкрили відділення денного перебування для переселенців з Маріуполя

З 4 травня 2026 року на базі санаторію «Моршинкурорт» на Закарпатті розпочало роботу відділення денного перебування територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Центрального району м. Маріуполя, пріоритетним завданням якого стала підтримка та реабілітація ВПО з Маріуполя.

Перші 60 переселенців прибули на оздоровлення до зазначеного санаторію – це люди похилого віку та люди з інвалідністю. Ця ініціатива поєднує в собі професійне лікування та соціальну програму допомоги тим, хто втратив дім.

Окрім медичної складової, робота відділення спрямована на психологічне відновлення. Моршинська природа та спокійний ритм курорту сприяють подоланню стресу.

Відділення денного перебування прагне не просто надати соціальні послуги, а створює простір, де маріупольці зможуть відновити сили – як фізичні, так і душевні.

Підопічні відділення денного догляду доставляються в пансіонат Моршина та назад додому безоплатно.

Послуга денного перебування в пансіонаті м. Моршин включає:

- проживання в пансіонаті;
- надання соціальних послуг;
- організацію харчування;
- організацію дозвілля (проведення занять, майстер-класів, культурних заходів);
- психологічну підтримку (бесіди з психологом, групи самодопомоги, тренінги з емоційного розвантаження).

Прийом заяв для отримання соціальних послуг на базі відділення денного перебування відбувається в центрах «ЯМаріуполь». З переліком можливо ознайомитися за посиланням: <https://mhhelp.org.ua/projects/tsentry-pidtrymky-ya-maryupol>

28.05.2026

Донецька обласна державна адміністрація

<https://dn.gov.ua/news/na-donechchyni-tryvaie-evakuatsiia-rodyn-z-ditmy-ta-ikh-bezpechne-rozselennia-v-inshykh-rehionakh-ukrainy>

На Донеччині триває евакуація родин з дітьми та їх безпечне розселення в інших регіонах України

Заступник голови Донецької обласної державної адміністрації Ігор Бойко взяв участь у черговому засіданні Координаційного штабу з проведення евакуаційних заходів та ефективного реагування на масове переміщення населення, яке відбулося під головуванням Віцепрем'єр-міністра з відновлення України – Міністра розвитку громад та територій України Олексія Кулеби.

Під час засідання Ігор Бойко доповів щодо розміщення сімей з дітьми, евакуйованих з території Донецької області.

З початку 2026 року централізовано та безплатно розселено 212 дітей разом з батьками або законними представниками. Розселення відбувалось у Київській, Полтавській, Житомирській, Львівській, Вінницькій, Одеській, Черкаській, Дніпропетровській, Волинській, Рівненській, Кіровоградській, Харківській, Закарпатській та Чернівецькій областях.

Зокрема, у Київській області сім'ї розміщувалися у шелтері Благодійного фонду «Save Ukraine». Розміщення евакуйованих сімей з дітьми також здійснюється через транзитні центри евакуації у містах Лозова та Павлоград за участю БО «Координаційний гуманітарний центр».

З метою оперативного інформування населення щодо можливостей безплатне розселення облдержадміністрація забезпечує щотижневе інформування військових адміністрацій населених пунктів та спецпідрозділу ГУ Національної поліції України «Білий Янгол» про наявність вільних місць з додаванням фото місць тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб.

Крім того, у процесі евакуації сімей з дітьми активно беруть участь благодійні організації, зокрема БФ «Save Ukraine», які забезпечують подальше розміщення через мережу власних та партнерських шелтерів.

Також Ігор Бойко повідомив, що з 375 населених пунктів області, де оголошувалась евакуація родин з дітьми у примусовий спосіб, вивезено всіх дітей. Наразі триває обов'язкова евакуація у примусовий спосіб дітей разом з батьками, особами, які їх замінюють, або іншими законними представниками, з двох населених пунктів Краматорського району.

Окрему увагу під час засідання приділили роботі транзитних центрів, які забезпечують первинне розміщення евакуйованих, надання гуманітарної, психологічної та консультативної допомоги, а також координацію подальшого безпечного розселення родин.

Ігор Бойко наголосив, що питання безпечної евакуації та належного розміщення родин з дітьми залишається одним із пріоритетних напрямів роботи обласної влади.

29.05.2026

Донецька обласна державна адміністрація

<https://dn.gov.ua/news/dlia-meshkantsiv-siverskoi-hromady-vzhe-sformuvaly-1647-zhytlovykh-sertyfikativ-na-zahalnu-sumu-17-mlrd-hrn>

Для мешканців Сіверської громади вже сформували 1647 житлових сертифікатів на загальну суму 1,7 млрд грн

Начальник Сіверської міської військової адміністрації Олексій Воробйов розповів про результати роботи спеціальної комісії щодо компенсацій за зруйноване житло.

Робота по опрацюванню заяв мешканців Сіверської громади щодо компенсації за зруйновані об'єкти розпочалась з серпня 2024 року. Станом на 1 травня 2026 року у реєстрі вже зареєстровано 2061 заяву від мешканців, і за результатами їх розгляду ухвалено 1321 позитивне рішення.

На сьогодні сформовано 1647 житлових сертифікатів на загальну суму 1,7 млрд грн. При цьому всього лише 131 відмова, усі вони переважно пов'язані з технічними помилками, які фахівці допомагають оперативно виправити.

Додатково з грудня минулого року в Сіверській громаді працює комісія з опрацювання заяв ВПО (зокрема, учасників бойових дій та осіб з інвалідністю внаслідок війни), де передбачено виплати до 2 млн грн. Це дає можливість людям придбати нову домівку на підконтрольній території, або використати кошти як перший внесок за іпотекою.

30.05.2026

Донецька обласна державна адміністрація

<https://dn.gov.ua/news/u-dnipri-obhovoryly-traiektoriiu-rozvytku-humanitarnykh-khabiv-donetchchyny>

У Дніпрі обговорили траєкторію розвитку гуманітарних хабів Донецчини

У Дніпрі 29 травня 2026 року Програма «U-LEAD з Європою» у партнерстві з Донецькою облдержадміністрацією провели діалогову зустріч на тему: «Траєкторія розвитку хабів Донецчини: функціонування, виклики, перспективи».

Участь у заході взяли заступник голови Донецької облдержадміністрації Олександр Шевченко, представники облдержадміністрації, Краматорської райдержадміністрації, керівники військових адміністрацій населених пунктів Донецької та Луганської областей, партнери та експерти Програми «U-LEAD з Європою», запрошені представники Міжнародної організації з міграції (МОМ) та БО «Благодійний фонд «АДРА Україна».

Основною метою зустрічі стало обговорення стану діяльності гуманітарних хабів / центрів підтримки територіальних громад Донецької області, визначення актуальних викликів та перспектив їх подальшого розвитку, а також посилення горизонтальної комунікації між громадами області.

Під час виступу Олександр Шевченко висловив вдячність Програмі «U-LEAD з Європою» за постійну підтримку громад Донецької області, надійне партнерство та спільну роботу над розвитком ефективних механізмів допомоги нашим мешканцям.

«Навіть у таких надскладних умовах громади Донеччини не втратили найголовнішого – відповідальності за своїх людей. Вони продовжують підтримувати мешканців, шукати нові формати взаємодії та створювати простори допомоги й єдності», – наголосив він.

На заході обговорили розвиток мережі гуманітарних хабів з 2022 року, динаміку їх становлення, трансформацію спектра послуг відповідно до потреб переселенців та евакуйованого населення, діяльність хабів та перспективи їх подальшого розвитку.

У межах заходу учасники ознайомилися з кращими практиками організації роботи гуманітарних просторів, обговорили роль центрів підтримки у наданні допомоги переселенцям та евакуйованому населенню, а також питання забезпечення стійкості хабів через розвиток фінансової спроможності громад і міжмуніципального партнерства.

Окрему увагу під час зустрічі приділили розвитку взаємодії між громадами Донецької області, формуванню спільних підходів до функціонування гуманітарних просторів та пошуку ефективних механізмів підтримки переселенців.

Проведення таких заходів є важливим кроком для посилення співпраці між громадами Донеччини, обміну досвідом та напрацювання спільних рішень, спрямованих на підтримку мешканців області в умовах воєнного стану та подальшого відновлення регіону.

25.05.2026

Івано-Франківська обласна державна адміністрація

<https://www.if.gov.ua/news/monitorynh-umov-prozhyvannia-vpo-komisiia-pereviryla-7-mtp-u-nadvirnianskomu-raioni>

Моніторинг умов проживання ВПО: комісія перевірила 7 МТП у Надвірнянському районі

З 18 по 22 травня обласна моніторингова комісія здійснила виїзди до семи місць тимчасового проживання (МТП) у Надвірнянському районі. У цих закладах облаштовано 280 ліжко-місць, де нині проживають понад 90% внутрішньо переміщених людей. Про це повідомляє Департамент соціальної політики ОДА.

Під час моніторингових візитів комісія опрацьовувала питання облаштування та функціонування МТП відповідно до пункту 8 Постанови Кабінету Міністрів України від 1 вересня 2023 року №930 «Деякі питання функціонування місць тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб» (зі змінами). Йшлося про дотримання стандартів проживання, належне адміністрування закладів та створення безпечних і комфортних умов для переселенців.

Особливу увагу приділили потребам людей з інвалідністю, похилого віку та дітей. В обласній військовій адміністрації наголошують: забезпечення внутрішньо переміщених людей належним житлом залишається одним із пріоритетних напрямів роботи.

Також під час зустрічей обговорювали проблемні питання, з якими стикаються мешканці МТП, зокрема: необхідність переселення; реєстрацію ВПО; укладення договорів; управління місцями проживання; інтеграцію переселенців у громади.

До складу моніторингової комісії входять представники благодійних фондів «Рокада» та «Право на захист».

Зокрема, БФ «Рокада» реалізовує в області пілотний проєкт із соціальної адаптації внутрішньо переміщених українців. Фахівці фонду допомагають мешканцям прихистків адаптуватися в громадах та будувати самостійне життя поза межами МТП.

Водночас БФ «Право на захист» проводить збір даних для надання грошової допомоги евакуйованим людям, які прибули до Івано-Франківської області.

Окремо наголошувалося, що Прикарпаття продовжує приймати людей з тимчасово окупованих територій та регіонів, де тривають бойові дії. У зв'язку з цим опрацьовуються питання розгортання додаткових ліжко-місць.

Обласна моніторингова комісія продовжить роботу в місцях тимчасового проживання в інших районах Івано-Франківської області упродовж травня–червня цього року.

27.05.2026

Тернопільська обласна військова адміністрація

<https://oda.te.gov.ua/news/nataliia-masnyk-vziala-uchast-v-onlain-naradi-shchodo-pytan-sotsialnoho-zakhystu>

Наталія Масник взяла участь в онлайн-нараді щодо питань соціального захисту

Заступниця начальника ОВА Наталія Масник долучилася до онлайн-наради з питань соціального захисту під головуванням Прем'єр-міністра України Юлії Свириденко та Заступника Керівника Офісу Президента України Віктора Микити.

Учасники заходу детально проаналізували стан реалізації програм підтримки для внутрішньо переміщених осіб, облікованих в області. Головна увага була зосереджена на критичному питанні забезпечення переселенців житлом. Для розв'язання житлових та побутових проблем людей у громадах реалізують комплексні програми, які передбачають утримання прихистків, фінансування стаціонарного догляду та надання грошової допомоги.

Паралельно посадовці розглянули механізми надійного захисту прав дітей, зокрема влаштування сиріт у сімейні форми виховання та організацію безплатного харчування для евакуйованих школярів.

Наостанок обговорили питання адаптації та працевлаштування осіб з інвалідністю, стимулювання зайнятості працездатних переселенців завдяки службі зайнятості, а також розгортання в громадах центрів життєстійкості для психосоціальної підтримки вразливих категорій населення.

28.05.2026

Чернівецька обласна військова адміністрація

<https://bukoda.gov.ua/news/onovyly-sklad-rady-vnutrishno-peremishchenykh-osib-pry-chernivetskii-oblasnii-viiskovii-administratsii>

Оновили склад Ради внутрішньо переміщених осіб при Чернівецькій обласній військовій адміністрації

На початку травня, під час попереднього засідання, розпочали «перезавантаження» цього консультативно-дорадчого органу при ОВА. Отримали 23 заяви від внутрішньо переміщених осіб, представників громадських об'єднань, благодійних організацій, які виявили бажання увійти до складу Ради.

Під час засідання в Чернівецькій ОВА розглянули документи від кандидатів і затвердили їх у складі Ради ВПО. Також голосуванням переобрали голову Ради Віталія Карпенка на ще один термін – 2 роки.

«Впевнена, що Рада внутрішньо переміщених осіб при Чернівецькій ОВА стане дієвим майданчиком для напрацювання ефективних рішень,

спрямованих на підтримку наших громадян, які через війну були змушені залишити свої домівки. Надзвичайно важливо, щоб внутрішньо переміщені особи не лише отримували необхідну допомогу, а й мали можливості для інтеграції, працевлаштування, самореалізації та комфортного життя в громадах Чернівецької області», – зазначає заступниця начальника чернівецької ОВА Оксана Симак.

28.05.2026

Луганська обласна державна адміністрація

<https://lova.gov.ua/oda/press/news/humanitarni-shtaby-v-kyievi-ta-kharkovi-veteranski-prostory-ta-tsentr>

Гуманітарні штаби в Києві та Харкові, ветеранські простори та Центр життєстійкості – як Нижньодуванська громада тримає єдність на всіх рівнях

Гуманітарні штаби у Києві та Харкові, спортивні турніри, клуби для внутрішньо переміщених осіб, ветеранські простори та Центр життєстійкості – Нижньодуванська громада поступово вибудовує власну систему підтримки людей, які через війну були змушені залишити рідний дім.

Сьогодні одним із головних завдань громади залишається не лише надання гуманітарної допомоги, а й збереження внутрішніх зв'язків між мешканцями, підтримка локальної ідентичності та створення середовища, у якому люди продовжують відчувати себе частиною єдиної спільноти.

ГУМАНІТАРНІ ШТАБИ ЯК ПРОСТІР ПІДТРИМКИ ТА СПІЛКУВАННЯ

Особлива увага приділяється роботі гуманітарних штабів у Києві та Харкові, створених для підтримки жителів Луганщини. Наразі тут обліковується близько семи тисяч внутрішньо переміщених осіб.

У штабах мешканці можуть отримати гуманітарну, психологічну, юридичну, медичну та адміністративну допомогу, консультації фахівців, а також долучитися до культурних, освітніх і спортивних заходів.

Постійно працюють спеціалісти ЦНАПу, Пенсійного фонду, служби у справах дітей, центрів зайнятості, психологи та соціальні працівники.

Додатково діють «гарячі» телефонні лінії для оперативної підтримки мешканців.

За час роботи гуманітарних штабів внутрішньо переміщені особи отримали тисячі гуманітарних послуг і різних видів допомоги.

На базі гуманітарних штабів та клубу ВПО регулярно проводяться тематичні зустрічі, творчі й кулінарні майстер-класи, психоосвітні сесії, спортивні активності, екскурсії та культурно-просвітницькі заходи для дітей і дорослих.

Учасники заходів також відвідують музеї, бібліотеки, театри та інші культурні установи столиці.

«Коли приходиш до гуманітарного штабу і бачиш знайомих людей, стає трохи легше. Тут можна не лише отримати допомогу, а й поспілкуватися та відчувати, що про тебе пам'ятають», – розповідає мешканка громади Тетяна.

СПОРТ І МОЛОДІЖНІ ІНІЦІАТИВИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЄДНОСТІ

Окремим напрямом роботи громади залишається підтримка молоді та розвиток спорту як важливого інструменту згуртування. Відділом освіти, культури, молоді та спорту Нижньодуванської селищної ради організовуються турніри з боксу, гирьового спорту, настільного тенісу, шахів та інших видів спорту.

Працівники Нижньодуванської СВА також беруть участь у молодіжних форумах, воркшопах та освітніх ініціативах, присвячених розвитку молодіжної політики та відновленню Луганщини. Серед них – «Молодь + ОМС = Синергія: спільний шлях до розвитку та відновлення Луганщини», «Ярмарок знань: від навчання – до дії», Open Parliament Lab та воркшоп «Молодь про свої права».

КУЛЬТУРА, ПАМ'ЯТЬ І ЖИТТЄСТІЙКІСТЬ

Важливим елементом консолідації у громаді залишається підтримка українських традицій та локальної ідентичності. У гуманітарних штабах облаштовано тематичні куточки «Моя Україна» з українською літературою, національною символікою та елементами декоративно-ужиткового мистецтва.

Для мешканців проводяться майстер-класи з різних видів народного мистецтва.

До Дня вишиванки організовуються тематичні заходи, що об'єднують різні покоління навколо української культури та традицій.

У гуманітарних штабах функціонують ветеранські простори, «Куточки пам'яті» та Центр життєстійкості, де мешканці можуть отримати психологічну підтримку, долучитися до групових занять та заходів, спрямованих на емоційне відновлення й розвиток стресостійкості.

Для Нижньодуванської громади консолідація формується через постійну підтримку людей, спільні ініціативи та простори взаємодії.

29.05.2026

Луганська обласна державна адміністрація

<https://lova.gov.ua/oda/press/news/u-brovarakh-vidbuvsya-prosvitnytsky-treninh-dlya-vpo-z-luhanshchyny>

У Броварах відбувся просвітницький тренінг для ВПО з Луганщини

У межах Місячника обізнаності про ментальне здоров'я у Координаційному центрі при Сватівській МВА (м. Бровари) відбувся інформаційно-просвітницький захід «Сила мого імені: особиста ідентифікація як показник ментальної стійкості».

Тренінг став частиною Всеукраїнської комунікаційної хвилі «Ти як? Дізнавайся. Піклуйся. Звертайся», що впроваджується за ініціативи першої леді Олени Зеленської.

Захід відкрила заступниця голови Луганської облдержадміністрації Катерина Безгинська, яка наголосила, що ментальне здоров'я – це фундамент нашого добробуту, що дозволяє реалізовувати потенціал та протистояти стресам.

Вона зазначила, що обласна військова адміністрація забезпечує всебічну підтримку програми «Ти як?», завдяки чому створена багаторівнева мережа психологічної допомоги: від 9 закладів первинної ланки, де послуги вже отримала 1931 особа (зокрема 1725 ВПО), до 5 центрів ментального здоров'я, які надали підтримку майже трьом тисячам громадян.

Спікером тренінгу виступила відома луганчанка, директор Державного науково-методичного центру змісту культурно-мистецької освіти, кандидат психологічних наук, доцент та заслужений працівник культури України Марина Бриль.

Під час практичної частини учасники працювали над техніками зняття негативних емоцій та досліджували власну ідентичність як джерело внутрішньої опори.

Професійні поради фахівця допомогли присутнім краще зрозуміти свій психоемоційний стан, адже розуміння себе є першим кроком до відновлення ментальної стійкості.

30.05.2026

Луганська обласна державна адміністрація

<https://lova.gov.ua/oda/press/news/onlayn-chelendzhi-zhinoche-liderstvo-ta-zakhyst-prav-vpo-yak-chmyrivska-hromada>

Онлайн-челенджі, жіноче лідерство та захист прав ВПО: як Чмирівська громада створює простір участі

Чмирівська громада поступово формує модель взаємодії, де поєднуються онлайн-комунікація, навчання, громадська активність і захист прав переселенців. Такий підхід дозволяє підтримувати зв'язок між людьми незалежно від місця їхнього проживання та залучати до спільної роботи різні вікові групи.

Важливими складовими цієї системи стали молодіжні ініціативи, громадські ради, освітні програми та партнерські проєкти.

МОЛОДІЖНА РАДА ЯК МАЙДАНЧИК ДЛЯ СПІЛКУВАННЯ

Головну роль у формуванні спільного комунікаційного простору відіграє Молодіжна рада при Чмирівській сільській військовій адміністрації. Саме вона стала ініціатором низки онлайн-заходів, які об'єднали молодь та внутрішньо переміщених осіб із Луганщини.

Протягом березня-квітня проведено онлайн-захід «Смак України: гастрономічна мандрівка регіонами», челендж «Великодній кошик єдності» та онлайн-фотоквест «Улюблені куточки рідної Старобільщини».

Учасники ділилися спогадами про рідний край, знайомилися з традиціями різних регіонів України та підтримували зв'язок із земляками.

ОСВІТА ТА НОВІ МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ВПО

Окремим напрямом роботи стало підвищення зайнятості та розвиток нових компетентностей серед внутрішньо переміщених осіб. У співпраці з громадськими організаціями та освітніми платформами громада організувала вебінари, профорієнтаційні зустрічі та навчальні програми.

До реалізації цих програм долучилися ГО «Центр інтеграції», «Дія.Бізнес Рівне» та інші партнерські організації.

У громаді зазначають, що такі програми допомагають людям не лише здобувати знання, а й адаптуватися до нових умов життя, шукати роботу та розширювати коло професійних контактів.

Показовою стала й участь представників Чмирівської СВА у саміті «Жіноче лідерство в умовах війни: кризовий менеджмент, відновлення та стійкість». Захід став платформою для обміну досвідом та посилення ролі жінок у процесах відновлення громад і розвитку партнерств.

РАДА ВПО ТА УЧАСТЬ У ПРИЙНЯТТІ РІШЕНЬ

Поряд із молодіжними ініціативами важливим інструментом консолідації стала Рада з питань внутрішньо переміщених осіб при Чмирівській СВА. Її діяльність спрямована на захист прав переселенців та залучення їх до обговорення актуальних проблем громади.

У межах роботи Ради проведено зустріч щодо захисту житлових прав ВПО та можливих змін у державній житловій політиці. За результатами обговорення було підготовлено звернення щодо необхідності відкритих консультацій та врахування інтересів переселенців під час ухвалення рішень.

Представники Чмирівської СВА та громадської організації «Громадська ініціатива 360» також долучилися до нетворкінг-зустрічі «Можливості ГО в сфері соціальних послуг», де обговорювалися механізми соціальної підтримки, інтеграції та реінтеграції ВПО.

Для Чмирівської громади консолідація формується через активну участь земляків у спільних справах, розвиток молодіжних і громадських ініціатив та створення можливостей для самореалізації.

«Для нас важливо, щоб мешканці залишалися не просто отримувачами допомоги, а активними учасниками спільних процесів. Саме через діалог, навчання, молодіжні ініціативи та залучення людей до ухвалення рішень ми зберігаємо згуртованість навіть в умовах вимушеного переміщення», – наголошує начальник Чмирівської сільської військової адміністрації Валерій Видиш.

30.05.2026

Луганська обласна державна адміністрація

<https://lova.gov.ua/oda/press/news/na-bazi-hurtozhytku-lysyhanskoyi-mva-u-kyuyevi-provedeno-medychne-obstezhennya>

На базі гуртожитку Лисичанської МВА у Києві проведено медичне обстеження внутрішньо переміщених осіб з Луганщини

Фахівці КНП «Луганський обласний медичний центр соціально небезпечних інфекційних хвороб» провели виїзний медичний огляд для мешканців столичного гуртожитку, яким опікується Лисичанська міська військова адміністрація.

Метою заходу стало попередження та рання діагностика легеневих і соціально небезпечних інфекційних хвороб серед вразливих категорій внутрішньо переміщених осіб з Луганської області.

Під час обстеження було застосовано сучасне портативне рентгенівське обладнання з інтегрованою системою штучного інтелекту. Загалом рентгенологічне дослідження органів грудної клітки пройшли понад 50 осіб.

Окрім цього, з метою виявлення інфекційних захворювань, медики провели тестування за допомогою швидких тестів, якими було охоплено 18 осіб.

Фахівці наголошують, що такі заходи є критично важливим компонентом охорони здоров'я, оскільки небезпечні інфекційні захворювання часто мають прихований перебіг та високу контагіозність, становлячи значні ризики для громадської безпеки. Своєчасне обстеження дозволяє виявити патології на ранніх стадіях, що суттєво підвищує ефективність подальшого лікування та запобігає поширенню інфекцій у колективах.

Загалом послугами медичного центру під час цього візиту скористалися понад 60 осіб з-поміж внутрішньо переміщених громадян.

27.05.2026

Чернігівська обласна державна адміністрація

<https://cg.gov.ua/index.php?id=545943&tp=page>

Житло для ВПО, підтримка сімейних форм виховання і працевлаштування людей з інвалідністю – на нараді з урядовцями

На онлайн-нараді з Прем'єр-міністеркою Юлією Свириденко та міністром соцполітики, сім'ї та єдності Денисом Улютінім йшлося про реалізацію соціальних ініціатив у регіонах. Від Чернігівщини доєдналися начальник ОВА В'ячеслав Чаус, його заступники Жанна Шерстюк та Іван Ващенко і керівники профільних структурних підрозділів.

ВПО, люди з інвалідністю і захист прав дітей – головні теми наради.

На Чернігівщині мешкає 69,6 тисячі ВПО, 29 тисяч з них переїхали в область з інших регіонів.

«У нас є 6 модульних містечок і 3 гуртожитки. Там зараз – до пів тисячі людей. Раніше порушувалося питання їхньої безпеки через відсутність сховища, тому область у цьому році виділила 19 мільйонів гривень на закупівлю та встановлення 5 мобільних укриттів у модульних містечках», – зауважив В'ячеслав Чаус.

Громади області також нарощують банк житла: 15 модульних будинків є у Семенівській громаді, у Сосницькій – 11. Більше сотні житлових приміщень побудували й облаштували в Чернігові за кошти Товариства Червоного Хреста України. Триває масштабний будівельний проєкт зі зведення понад 400 квартир для ВПО за підтримки Фонду GAU Данії.

У цьому році область отримала субвенцію для облаштування житла для ВПО – 14,5 мільйона гривень – гроші розподілені на Сосницьку і Комарівську громади. Очікується, що це дасть змогу додатково облаштувати 80 місць для тимчасового розміщення.

Окремою темою став захист прав дітей.

«Кожна дитина повинна зростати в родині. Тому ми за розвиток сімейних форм виховання. В області 206 діток виховуються в дитячих будинках сімейного типу. 285 – у прийомних сім'ях. У цьому році родини всиновили 17 дітей, а в минулому – 48. Стало більше патронатних сімей – 39. Там зараз перебуває 75 дітей. Прагнемо, щоб якомога більше дітей зростали в любові», – сказав начальник ОВА.

Також він доручив профільним заступникам взяти на контроль долю дітей захисників, які залишилися самі через загибель батьків.

Обговорили питання економічної безбар'єрності. У цьому році на Чернігівщині працевлаштувалися 89 людей з інвалідністю. А п'ять роботодавців отримали компенсацію за працевлаштування 5 людей з інвалідністю – майже 316 тисяч гривень.

27.05.2026

Запорізька обласна державна адміністрація

<https://www.zoda.gov.ua/news/79228/remont,-mebli-ta-dostupnist-u-zaporizhzhzhi-onovili-mistse-timchasovogo-prozhivannya-dlya-vpo.html>

Ремонт, меблі та доступність: у Запоріжжі оновили місце тимчасового проживання для ВПО

Безбар'єрний доступ, сучасні меблі, інклюзивні санвузли та кухні. У Запоріжжі оновили ще одне місце тимчасового проживання для внутрішньо переміщених осіб, де проживає понад 60 людей. Це переселенці із Запорізької, Донецької та Луганської областей, зокрема люди похилого віку та люди з інвалідністю.

Голова Запорізької ОДА Іван Федоров та його заступниця Людмила Бухаріна оглянули відновлене МТП та поспілкувалися з його жителями.

«Тут постійно щось покращували: робили інклюзивні умови, облаштовували кухні, санітарні кімнати, встановили підйомник. Але сама будівля була стара і пошарпана. А тепер тут стало чисто, затишно і комфортно. Це місце, де люди, які втратили все через війну, можуть відчувати, що про них піклуються. До нас приходять і працюють лікарі, психологи, юристи, допомагають стареньким. Увага приділяється кожній людині. І я чесно вражена, як тут підтримують тих, хто залишився без дому», – розповіла пані Анна, яка живе тут з 2022 року.

Ремонт у гуртожитку тривав поетапно. За цей час вдалося оновити 40 кімнат та місця спільного користування. Кошти на виконання робіт – майже 12 млн грн – виділили з обласного бюджету. До облаштування простору долучилася й гуманітарна місія «Проліска». Організація забезпечила кімнати меблями та технікою, а також допомогла створити додаткові місця для нових мешканців.

«Загалом на це МТП ми спрямували близько 2 мільйонів гривень. Тут проживають переселенці з різних громад і областей, багато людей старшого віку та маломобільних мешканців. Також нам вдалося створити додаткові місця для нових ВПО, які можуть заселятися надалі. Для нас було важливо зробити не просто тимчасове житло, а простір, у якому людям буде комфортно жити», – зазначив представник гуманітарної місії «Проліска» Віталій.

Водночас заступниця голови Запорізької ОДА Людмила Бухаріна наголосила, що створення умов в місцях тимчасового проживання – лише один з елементів комплексної підтримки ВПО в Запорізькому регіоні.

«Сьогодні ми бачимо результат: оновлені кімнати, інклюзивний простір, комфортні умови для людей старшого віку та маломобільних мешканців. Важливо, що до цього долучилися і обласна влада, і гуманітарні організації. Для нас підтримка внутрішньо переміщених осіб залишається одним із головних напрямів роботи, і ми продовжуємо працювати над тим, щоб люди могли жити в безпечних і гідних умовах. Окрім цього, ми соціально інтегруємо вимушених переселенців, економічно залучаємо, робимо все, щоб регіон працював», – підсумувала заступниця голови Запорізької ОДА Людмила Бухаріна.

25.05.2025

Полтавська обласна військова адміністрація

<https://poda.gov.ua/news/265923>

Як Полтавщина формує систему психосоціальної підтримки під час війни: досвід регіону представили експертам ВООЗ

23 травня Полтавську область із візитом відвідала делегація Всесвітньої організації охорони здоров'я на чолі з експертом штаб-квартири ВООЗ

доктором Фамі Ханна та фахівцями Бюро ВООЗ в Україні. Метою візиту стало ознайомлення з функціонуванням регіональної системи психічного здоров'я та психосоціальної підтримки, що розбудовується в межах Всеукраїнської програми ментального здоров'я «Ти як?», ініційованої Першою леді Оленою Зеленською.

Протягом візиту міжнародні партнери провели зустрічі з представниками обласної влади, фахівцями сфери психічного здоров'я, громадськими та гуманітарними організаціями, які щоденно працюють із людьми, постраждалими внаслідок війни.

Доктор Фамі Ханна дав високу оцінку управлінським та практичним рішенням, що реалізуються в Полтавській області. «Це мій другий візит на Полтавщину, і я вкотре переконуюся, що ваш регіон є взірцем системного впровадження підходів та високого рівня координації у сфері психічного здоров'я і психосоціальної підтримки в Україні, – наголосив доктор Фамі Ханна. – Особливо цінно бачити, що інструменти та рекомендації Всесвітньої організації охорони здоров'я тут не просто формально інтегровані, а впроваджуються на практиці на дуже високому професійному рівні. За цим стоїть міжсекторальна співпраця та щире розуміння того, що психічне здоров'я є невід'ємною складовою стійкості суспільства під час війни. Ми високо цінуємо зусилля обласної влади, фахівців, громад та всіх партнерів, які щодня працюють для підтримки людей у надзвичайно складних умовах».

Під час зустрічі з заступником начальника Полтавської ОВА Євгеном Кончаковським обговорили виклики та динаміку зростання потреб населення.

«На п'ятому році повномасштабної війни питання психічного здоров'я стало одним із ключових викликів для держави та суспільства. Надзвичайно високого психологічного навантаження зазнають ветерани, військовослужбовці, члени їхніх родин, внутрішньо переміщені особи та цивільне населення. Саме тому сьогодні критично важливо не лише забезпечувати доступність психосоціальної підтримки у громадах, а й впроваджувати сучасні доказові підходи та інструменти допомоги, – наголосив Євген Кончаковський. – Для нас принципово важливо, щоб регіональна політика у цій сфері базувалася на доказових практиках, сучасних дослідженнях і реальних потребах людей».

Особливу увагу під час візиту приділили роботі неурядових організацій, які є важливою складовою системи підтримки населення області.

Делегація ВООЗ відвідала гуманітарну місію «Проліска», яка є одним із провідних партнерів у наданні психосоціальної допомоги постраждалому населенню Полтавщини. Під час фахового обговорення представники місії продемонстрували результати масштабування та впровадження у громадах психологічних інтервенцій ВООЗ, зокрема «Управління проблемами плюс» (Problem Management Plus і «Самодопомога плюс» (Self-Help Plus). Фахівці «Проліски» підкреслили, що завдяки системному навчанню від ВООЗ їхня команда не лише самостійно надає допомогу, а й виступає сертифікованими тренерами, які навчають технік самодопомоги працівників критичної

інфраструктури, освітан та соціальних працівників у найвіддаленіших куточках області.

Також делегація ВООЗ ознайомилася з діяльністю благодійної організації «Вихід Є», яка реалізує програми підтримки вразливих категорій населення, внутрішньо переміщених осіб та людей, які пережили травматичний досвід війни.

За словами регіональної координаторки Всеукраїнської програми ментального здоров'я «Ти як?» у Полтавській області Юлії Ющенко, приїзд представників ВООЗ – це вагоме свідчення якості роботи всього регіону.

«Цей візит для Полтавщини є як визнанням результативності роботи всієї області, так і унікальною можливістю отримати світову експертизу й посилити систему підтримки людей безпосередньо у громадах. Сьогодні надзвичайно важливо, що міжнародні партнери бачать реальні результати нашої спільної роботи на місцях», – зазначила Юлія Ющенко.

25.05.2026

Київська міська державна адміністрація

https://kyivcity.gov.ua/news/kmda_i_blagodiynyi_fond_karitas-kiv_pidpisali_memorandum_pro_spivpratsyu_dlya_pidtrimki_gromadyan/

КМДА і благодійний фонд «Карітас-Київ» підписали Меморандум про співпрацю для підтримки громадян, які перебувають у складних життєвих обставинах

Київська міська державна адміністрація і БО «Благодійний фонд «Карітас-Київ» підписали Меморандум про співпрацю та взаємодію. Документ спрямований на підтримку киян і внутрішньо переміщених осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, та громадян, які постраждали внаслідок воєнних дій.

«Ця співпраця допоможе киянам і переселенцям, які опинилися у скруті, знайти роботу або відкрити власну справу. Разом із благодійниками ми пропонуємо конкретні рішення: від безплатного навчання до грантів на бізнес. Наразі важливо дати людям не просто тимчасову допомогу, а реальну можливість забезпечувати себе самостійно. Це дає більшу впевненість у завтрашньому дні», – наголосив заступник голови КМДА з питань здійснення самоврядних повноважень Олег Куявський, який взяв участь у підписанні Меморандуму.

Документ передбачає об'єднання зусиль сторін для реалізації соціально-економічних ініціатив, спрямованих на підвищення рівня зайнятості, розвиток підприємництва та посилення економічної стійкості мешканців столиці.

Ключовим напрямом співпраці стане реалізація проекту «GROW» («Керівництво з ресурсів, можливостей та роботи»), який впроваджує «Карітас-Київ». Цей проєкт передбачає комплексну підтримку людей, які шукають роботу або прагнуть започаткувати власну справу.

У межах ініціативи учасники зможуть отримати:

- професійну перепідготовку та підвищення кваліфікації;
- консультаційну та менторську підтримку;
- грантову підтримку для започаткування або розвитку бізнесу;
- сприяння у працевлаштуванні.

Київська міська державна адміністрація забезпечуватиме інформаційну підтримку проєкту, сприятиме взаємодії з комунальними установами та координації з профільними структурними підрозділами.

Меморандум діятиме до 31 грудня 2027 року з можливістю продовження за взаємною згодою сторін.

ОГЛЯД ПУБЛІКАЦІЙ ЗМІ

Центральні

25.05.2026

Інтерфакс-Україна

<https://interfax.com.ua/news/blog/1170713.html>

Хто відбудовуватиме Україну? Чому нам потрібна відповідальна міграційна та трудова політика

Україна входить у, можливо, найважчий демографічний період за всю свою сучасну історію. І війна лише загострила всі проблеми, яку ми роками відкладали «на потім».

Нас стає менше. Люди старішають. Мільйони виїхали за кордон. Бізнес уже зараз не може знайти працівників. Промисловість шукає інженерів. Оборонка – технологів. Будівництво – робочі руки. А після війни потреба буде ще більшою, бо країну доведеться буквально збирати заново.

Але головна правда дещо інша.

В Україні є люди. Мільйони людей. Людей, яких війна викинула з нормального життя. Переселенці. Ветерани. Молодь, яка не розуміє, чи є в неї майбутнє тут. Люди старшого віку, яких ринок праці давно списав. І замість того, щоб повернути цих людей в економіку, дати їм нову, або, у випадку з молоддю, першу професію, новий шанс, нову опору – ми вже починаємо говорити про масове завезення дешевої робочої сили.

Я категорично проти цього. Бо держава не має права подавати своїм людям сигнал: «Ми вже шукаємо вам заміну».

І це важливо не лише для економіки, це важливо для відчуття дому. Для довіри між країною та людьми. Для того, аби розуміти – чи буде українець після війни бачити себе потрібним у власній державі.

Так, завезти дешеву робочу силу – найпростіше рішення. Але прості рішення дуже часто стають найнебезпечнішими, за які потім розплачуються наші діти та онуки.

Бо масовий імпорт працівників – це не лише про ринок праці. Це про ризик соціальної напруги. Про удар по мотивації українців повертатися додому. Про спокусу для бізнесу не вкладатися в людей, освіту, технології та нормальні зарплати.

Є ще один фактор, про який чомусь мало говорять: десятиліттями українці працювали за кордоном і надсилали гроші додому. Ці гроші тримали родини, малий бізнес, цілі села, а подекуди й міста. Якщо ж Україна сама почне масово завозити дешеву робочу силу, гроші почнуть витікати вже з нашої економіки. Для країни, яка проходить через найбільше відновлення у своїй історії, це може стати дуже болючим ударом.

Гроші, зароблені в Україні, мають працювати на українські родини. На українські громади. На українське відновлення. На українську державу.

Так, нам будуть потрібні іноземні спеціалісти – і це нормально. Сучасний світ так і працює. Але точкове залучення професіоналів – це одне. А масове завезення дешевої робочої сили – зовсім інше.

Україні потрібна не економіка дешевих рук. Україні потрібна економіка сильних ідей та технологічних рішень.

Країна має боротися за кожного свого громадянина. За тих, хто виїхав. За тих, хто втратив дім. За тих, хто повернеться з фронту. За молодь, яка сьогодні вирішує: будувати майбутнє тут чи шукати його десь далеко. І це питання виживання держави.

Бо після війни нам знадобляться не лише робочі руки. Нам знадобляться інженери, будівельники, енергетики, технологи, люди, які зможуть створити нову українську промисловість. Нову економіку. Нам знадобляться нові ідеї, які допоможуть збудувати нову країну.

Саме тому нам потрібна велика державна програма повернення людей: масштабна перекваліфікація, сучасна технічна освіта, підтримка переселенців, реальна реінтеграція ветеранів, програма повернення українців з-за кордону. Бо люди повертаються туди, де є робота, безпека, житло і відчуття перспективи для своїх дітей.

Особливо добре це розуміють прифронтові громади. Бо для нас люди – це не статистика. Це відповідь на питання, чи буде жити місто. Бо якщо люди залишаються – працюють школи, лікарні, транспорт, бізнес, комунальні служби. Є життя. Якщо люди не бачать сенсу повертатися – жодна програма відновлення не врятує порожні міста.

Можна відбудувати стіни. Неможливо відбудувати країну без людей. І головне, що має зрозуміти держава: коли країна починає шукати заміну своїм людям – вона починає втрачати саму себе.

Ігор Терехов, Харківський міський голова, голова Асоціації прифронтових міст та громад.

31.05.2026

LIGA.net

<https://biz.liga.net/ua/nedvizhimost/news/zhytlovym-vaucherom-dosi-ne-mozhna-oplatyty-ieoseliu-iak-tse-poiasnuiut-v-ukrfinzhytli-ta-minfini>

Житловим ваучером досі не можна оплатити «Оселя»: як це пояснюють в Укрфінжитлі та Мінфіні

Використання житлового ваучера для сплати першого внеску за іпотечним кредитом або для погашення вже чинної іпотеки в межах програми «Оселя», а також інших кредитних програм є неможливим. Причини нестикування двох програм LIGA.net пояснили в Міністерстві фінансів та ПрАТ «Укрфінжитло», що відповідає за реалізацію програми «Оселя».

Новий механізм «Житло для ВПО з ТОТ» запрацював на початку травня. На першому етапі він орієнтований на військовослужбовців, які втратили доступ до власного житла на тимчасово окупованих територіях та мають статус УБД або особи з інвалідністю внаслідок війни. На реалізацію програми держава спрямувала 6,6 млрд грн, що дозволить забезпечити житлом майже 3300 родин.

Згідно з Постановою Кабміну № 1176, що регулює проєкт «Житло для ВПО з ТОТ», передбачено, що житлові ваучери можна використати «у тому числі на сплату першого внеску / погашення платежу за іпотечним кредитом». Проте на практиці реалізувати ваучер за іпотечною програмою «Оселя» неможливо. Це підтверджують військовослужбовці, які записали численні звернення до уряду в соцмережах.

«Ваучери почали фінансувати, а «Оселя» виявилася заблокованою», – заявляють військовослужбовці. Долучення до іпотеки є важливим у великих містах, де через високі ціни на житло ваучер сам по собі є нежиттєздатним, наголошують автори дописів.

У Мінрозвитку пояснюють, що юридична колізія криється у Постанові №856, що регулює програму «Оселя». «Постанова 1176 розроблена Мінрозвитку, яка регулює реалізацію програми (житлових ваучерів. – Ред.), не обмежує у можливості скористатись «Оселею». Водночас постанова 856, реалізація якої координує Мінекономіки, дійсно потребує змін, щоб відкрилась можливість використовувати ваучер за програмою «Оселя», – пояснюють у відомстві у відповідь на запит LIGA.net.

Водночас у ПрАТ «Укрфінжитло» навпаки – нестикування програм пов'язують із необхідністю внесення змін до Постанови КМУ №1176. Документ передбачає, що житло, придбане з використанням житлового ваучера, не може бути відчужене протягом п'яти років. Та за іпотеки майно передається в заставу банку з його держреєстрацією відповідно до законів «Про іпотеку», «Про нотаріат» та «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень», зазначають в Укрфінжитло.

Йдеться про зміни, що безпосередньо регулюють механізм роботи житлового ваучера, порядок руху коштів та взаємодію учасників процесу, пояснює в коментарі LIGA.net заступниця голови правління Укрфінжитло Ярослава Авраменко.

Щоб виправити юридичну колізію, за її словами, необхідне внесення технічних та процедурних змін до Постанови КМУ №1176, яка регулює механізм роботи ваучера, порядок руху коштів та взаємодію учасників процесу. «Саме ці зміни дозволять банкам практично реалізувати механізм використання ваучерів при кредитуванні, у тому числі: як першого внеску, або як інструменту погашення діючого кредиту», – наголошує Авраменко.

Після внесення цих змін житловий ваучер може стати універсальним інструментом підтримки громадян під час придбання житла – як для сплати першого внеску, так і для часткового або повного погашення іпотечного кредиту загалом.

«Важливо врегулювати питання, пов’язані з оформленням іпотеки та одночасним накладенням заборони на відчуження житла», – каже Авраменко.

Для реалізації механізму першого внеску можуть знадобитися додаткові зміни до окремих законодавчих актів у сфері іпотеки та нотаріату – за аналогією з підходом, який свого часу вже був реалізований для житлових сертифікатів програми «ЄВідновлення».

«На сьогодні відповідні питання вже опрацьовуються у робочому порядку за участі профільних органів, банківської спільноти та нотаріального середовища. Основна задача – сформулювати механізм, який буде одночасно юридично коректним, технічно реалізованим та максимально зручним для громадян», – додає заступниця голови правління Укрфінжитло.

26.05.2026

Ukraine Pulse

<https://www.ukrainepuls.com/irlandiya-zapuskaye-stamp-4-dlya-ukrayincziv/>

Ірландія запускає новий Stamp 4 для українців: уряд затвердив перехід після тимчасового захисту

Уряд Ірландія офіційно погодив масштабні зміни для українців зі статусом тимчасового захисту. 26 травня 2026 року міністр юстиції, внутрішніх справ та міграції Jim O’Callaghan та міністр у справах міграції Colm Brophy оголосили про запуск нової перехідної системи для громадян України після завершення дії Директиви ЄС про тимчасовий захист у березні 2027 року.

Офіційна заява опублікована на сайті gov.ie.

Що зміниться для українців в Ірландії

Уряд підтвердив одразу кілька ключових рішень:

- поступове завершення державної комерційної системи розміщення українців до березня 2027 року;
- повернення виплати Accommodation Recognition Payment (ARP) до €400 на місяць із жовтня 2026 року;
- запуск нової імміграційної схеми Temporary Protection Transition Scheme;
- запровадження нового дозволу на проживання Stamp 4 для українців;
- підготовку механізму добровільного повернення та реінтеграції для тих, хто захоче повернутися в Україну.

Влада пояснює, що країна починає перехід заздалегідь, оскільки дія європейської системи тимчасового захисту офіційно завершується 4 березня 2027 року.

Новий Stamp 4 для українців в Ірландії

Найважливішою частиною реформи стала нова схема легалізації – Temporary Protection Transition Scheme. Українці, які відповідатимуть умовам програми, зможуть отримати дозвіл Stamp 4 терміном до двох років із можливістю подальшого продовження.

Особливо важливо, що цей період офіційно зараховуватиметься до стажу проживання для майбутнього отримання громадянства Ірландія.

Хто зможе отримати новий Stamp 4

За інформацією уряду, основні умови участі в програмі такі:

- мінімум один рік проживання в Ірландії під тимчасовим захистом;
- офіційна робота або self-employment щонайменше шість місяців;
- річний дохід від €29 432;
- відсутність проживання у державному або субсидованому житлі (Accommodation Recognition Payment) на момент подачі заявки.

Подання заявок планують відкрити у вересні 2026 року.

Державне житло для українців поступово скасують

Уряд підтвердив, що згортання системи державного комерційного житла розпочнеться вже в серпні 2026 року та завершиться до березня 2027-го.

Наразі:

- близько 16 тисяч українців проживають у державному комерційному житлі;
- понад 40 тисяч мешкають у приватних домогосподарствах за програмою ARP.

Після переходу до самостійного проживання українці зможуть претендувати на стандартні соціальні виплати на тих самих умовах, що й громадяни Ірландії. Для вразливих категорій населення уряд обіцяє окремий механізм продовження державної підтримки. Подання заявок на таку допомогу планують відкрити вже у червні 2026 року.

Ірландія готує програму добровільного повернення українців

Окремо уряд заявив, що наразі програма добровільного повернення ще не запущена. Водночас країна вже працює над можливим механізмом

підтримки українців, які в майбутньому вирішать повернутися додому. Передбачається, що програма включатиме:

- допомогу з поверненням;
- підтримку реінтеграції в Україні;
- координацію з рішеннями Європейського Союзу.

Що це означає для українців зараз

Фактично Ірландія вперше офіційно почала підготовку до завершення системи тимчасового захисту для українців та переходу на стандартні імміграційні механізми. Новий Stamp 4 для українців в Ірландії може стати головним шляхом легалізації для тих українців, які працюють, мають стабільний дохід та планують залишатися в країні після 2027 року.

28.05.2026

Ukraine Pulse

<https://www.ukrainepuls.com/ukrayinczi-u-norvegiyi-pidtrymka-ta-zminy/>

Українці у Норвегії: соціальна підтримка та ключові зміни 2026 року

Українці у Норвегії продовжують отримувати всебічну підтримку від норвезького уряду у 2026 році. Країна залишається одним із лідерів Європи за рівнем соціальної допомоги, забезпечуючи переселенцям доступ до житла, медицини, освіти та працевлаштування. У 2026 році уряд запровадив низку оновлень у програмах допомоги, інтеграції та працевлаштування, аби спростити життя громадян України, які вимушено переїхали до цієї скандинавської країни.

Уряд розширює програми інтеграції, мовні курси та фінансову підтримку, аби українці у Норвегії могли швидше адаптуватися, відновити професійну діяльність і побудувати стабільне життя після вимушеного переїзду.

Як живуть українці у Норвегії у 2026 році: допомога, працевлаштування, освіта та нові можливості інтеграції під тимчасовим захистом.

Статус та кількість українців у Норвегії

Станом на 2026 рік у Норвегії перебуває близько 85 тисяч українців, які користуються статусом тимчасового колективного захисту. Він гарантує право на проживання, працевлаштування, освіти, медичне обслуговування та соціальні послуги. Завдяки цьому українці у Норвегії можуть повноцінно інтегруватися у суспільство, не втрачаючи доступу до базових прав і гарантій.

Фінансова підтримка

Українські біженці в Норвегії мають право на кілька видів матеріальної допомоги:

- Базова фінансова допомога надається тим, хто не працює і не має інших джерел доходу. Розмір виплат залежить від складу сім'ї та становить від 7 до 18 тисяч норвезьких крон на місяць.

- Допомога на житло покриває частину витрат на оренду для сімей з обмеженими доходами. Муніципалітети також надають соціальне житло українським родинам, які потребують підтримки.
- Допомога на дітей виплачується всім родинам з дітьми віком до 18 років незалежно від рівня доходів. Розмір виплати становить близько 1 700 крон щомісяця на кожну дитину.

Соціальна система Норвегії вирізняється стабільністю, тому навіть за умов зростання кількості переселенців уряд гарантує збереження фінансування програм підтримки для українців.

Українці у Норвегії: основні зміни у 2026 році

Норвезький уряд запровадив низку нововведень для покращення інтеграції українців:

- Спрощений доступ до мовних курсів. Українці тепер можуть безкоштовно вивчати норвезьку мову з першого дня перебування в країні. Програми адаптовані під різні рівні знань та вікові групи.
- Визнання освіти та кваліфікацій. Процедура визнання українських дипломів та сертифікатів спрощено та прискорено. Створено спеціальні консультаційні центри для допомоги у проходженні процесу нострифікації.
- Програми перекваліфікації. Запущено безкоштовні курси для отримання норвезьких професійних сертифікатів у сферах, де не вистачає фахівців: охорона здоров'я, інженерія, ІТ, будівництво.
- Підтримка підприємництва. Українці отримали доступ до програм підтримки малого бізнесу, включно з консультаціями, мікрокредитами та можливістю отримання стартових грантів.

Працевлаштування та економічна інтеграція

За даними норвезької служби зайнятості NAV, близько 45% працездатних українців з тимчасовим захистом офіційно працевлаштовані. Це один з найвищих показників серед європейських країн. Українці працюють переважно у сфері обслуговування, охороні здоров'я, будівництві, ІТ-секторі та освіті. Багато кваліфікованих фахівців змогли знайти роботу за спеціальністю після визнання своїх дипломів. Норвезькі роботодавці позитивно оцінюють професійність і трудову етику українців, а великі компанії навіть створюють внутрішні програми інтеграції нових співробітників.

Освіта для дітей

Українські діти мають повне право на безкоштовну освіту в норвезьких школах та дитячих садках. У 2026 році запроваджено додаткові заходи підтримки:

- Збільшено кількість асистентів-перекладачів у школах
- Створено адаптаційні класи для новоприбулих дітей
- Організовано додаткові заняття норвезькою мовою
- Діють програми психологічної підтримки для дітей, які пережили травму війни

Багато муніципалітетів також підтримують українські суботні школи, де діти можуть вивчати рідну мову та культуру.

Медична допомога

Українці у Норвегії мають повний доступ до системи охорони здоров'я. Медичне обслуговування надається на тих самих умовах, що й громадянам країни. У 2026 році відкрито спеціалізовані центри психологічної допомоги, де працюють україномовні лікарі та психологи.

Виклики та перспективи

Незважаючи на широку підтримку, українці в Норвегії стикаються з певними труднощами:

- Мовний бар'єр залишається основною перешкодою для повноцінної інтеграції. Норвезька мова вважається складною для вивчення, що уповільнює процес адаптації.
- Нестача доступного житла у великих містах ускладнює пошук постійного помешкання. Вартість оренди в Осло та інших великих містах залишається високою.
- Визнання кваліфікацій у деяких професіях все ще потребує тривалого часу та додаткового навчання, особливо в медицині та юриспруденції.

Проте уряд продовжує розширювати програми підтримки, а громада українців у Норвегії стає дедалі згуртованішою.

Майбутнє інтеграції

Норвезький уряд наголошує на важливості довгострокової інтеграції українців у норвезьке суспільство. Навіть якщо частина біженців повернеться в Україну після закінчення війни, багато хто планує залишитися в Норвегії назавжди. У 2026 році розробляється нова стратегія інтеграції, яка має на меті:

- Покращити працевлаштування кваліфікованих фахівців
- Прискорити вивчення норвезької мови
- Забезпечити рівні можливості для всіх категорій біженців
- Підтримати збереження української ідентичності
- Полегшити возз'єднання сімей

Багато українців уже називають Норвегію другим домом, і влада країни робить усе можливе, щоб інтеграція відбувалася гуманно, ефективно та з урахуванням культурних особливостей.

Висновок

Українці у Норвегії отримують не лише фінансову, а й широку соціальну, освітню та психологічну підтримку. 2026 рік став роком реальних змін – спрощення бюрократичних процедур, розширення програм працевлаштування та створення умов для самореалізації. Норвегія демонструє приклад стабільного партнерства та довгострокового підходу до інтеграції українців, які, у свою чергу, роблять значний внесок у розвиток норвезького суспільства.

30.05.2026

Ukraine Pulse

<https://www.ukrainepuls.com/arp-znyzhuyetsya-z-zhovtnya-v-irlandiyi/>

АРП знижується з жовтня: що це означає для українців в Ірландії і що робити далі

Ірландський уряд офіційно затвердив зниження виплат за схемою Accommodation Recognition Payment (АРП). З жовтня 2026 року розмір щомісячної виплати господарям, які приймають українців, становитиме €400 – це повернення до початкової ставки, з якою схему запустили ще у 2022 році. Нагадаємо, що раніше АРП сягав €800, потім знизився до €600 – і ось черговий крок вниз.

Зниження торкнеться близько 42 000 людей, які зараз проживають у приватному розміщенні за схемою АРП. Рішення прийняли міністр юстиції Джим О'Каллаган та міністр у справах міграції Колм Брофі. Схему продовжено до 31 березня 2027 року, після чого її планують повністю згорнути.

Що відбувається з державним житлом

Паралельно зі зниженням АРП уряд розпочинає виселення з державних комерційних приміщень – готелів, гестхаусів і B&B. Більшість із 16 000 українців, які зараз проживають у держзакладах, до березня 2027 року мають знайти інше житло. Процес розпочнеться у серпні на поетапній основі. Вразливі особи, які не можуть переїхати самостійно, матимуть право залишитися.

Реальні ціни на оренду в Ірландії

Шукати власне житло доведеться на одному з найдорожчих орендних ринків Європи. У першому кварталі 2026 року середня орендна плата за двокімнатну квартиру становить: у Дубліні – €2 609 на місяць (+6,9% за рік), у Корку – €2 126 (+13,3%), у Голуеї – €2 290 (+18,4%), у Лімеріку – €2 187 (+9,7%), у Вотерфорді – €1 651 (+7,6%).

Ринок оренди вкрай напружений – рівень вільних квартир в Ірландії становить лише 1–2%, а в Дубліні нова квартира здається протягом 7–14 днів після оголошення. Ринок продовжує зростати, тому шукати житло варто якомога раніше.

Новий статус – і чому АРП є перешкодою

Уряд одночасно оголосив про нову схему легалізації для українців – Temporary Protection Transition Scheme. Вона дозволить отримати дозвіл на проживання Stamp 4 на два роки з можливістю продовження. Час, проведений на цьому дозволі, зараховуватиметься до п'ятирічного строку, необхідного для отримання громадянства. Заявки планується приймати з вересня 2026 року.

Але є важлива умова, про яку варто знати вже зараз: для подачі заявки на новий статус людина не має проживати в державному житлі або в приміщенні, яке субсидується за схемою АРП. Тобто якщо ви хочете отримати

Stamp 4 і залишитися в Ірландії на законних підставах після березня 2027 року – вам потрібно переїхати на незалежну оренду.

Серед інших вимог для нового статусу – проживання в Ірландії щонайменше рік на підставі тимчасового захисту, а також офіційне працевлаштування з мінімальною річною зарплатою €29 432.

26.05.2026

inPoland.net.pl

<https://inpoland.net.pl/novosti/ukra%201%97nski-bizhenci-u-polshhi-prosyat-povernuti-povnijj-dostup-do-medichnogo-strakhuvannya/>

Українські біженці у Польщі просять повернути повний доступ до медичного страхування

Після змін у польському законодавстві частина громадян України втратила доступ до повного безкоштовного медичного страхування, яке фінансується Національним фондом охорони здоров'я Польщі (NFZ). Раніше українці, які перебували в країні після початку повномасштабної війни, могли користуватися медичними послугами на підставі спеціального закону. Нові правила діють із 5 березня 2026 року.

Відтепер повний доступ до державної системи охорони здоров'я мають переважно особи, які офіційно працевлаштовані та сплачують внески до системи соціального страхування ZUS. Для незастрахованих українців медична допомога обмежується переважно екстреними випадками, які становлять загрозу життю або здоров'ю.

Представники українських організацій у Польщі заявляють, що найбільше нові правила вплинули на соціально вразливі категорії населення. Голова Об'єднання українців у Польщі Мирослав Шкорка зазначив, що йдеться насамперед про матерів із дітьми, людей похилого віку та осіб з інвалідністю, які не мають можливості регулярно сплачувати страхові внески. За його словами, ці люди опинилися поза системою повноцінного медичного забезпечення.

Додатковою проблемою стала необхідність сплати одноразового внеску для приєднання до добровільного медичного страхування. У деяких випадках сума може сягати близько 17 тисяч злотих залежно від періоду відсутності страхування. Українські громадські організації вже звернулися до польської влади з проханням змінити правила та спростити доступ до медичного страхування для біженців, які перебувають у складному становищі.

27.05.2026

[inPoland.net.pl](https://inpoland.net.pl)

<https://inpoland.net.pl/novosti/obshhestvo/ukra%d1%97nski-pensioneri-mozhut-otrimati-bezkoshtovni-medichni-poslugi-v-polshhi-dostatno-zminiti-bank/>

Українські пенсіонери можуть отримати безкоштовні медичні послуги в Польщі. Достатньо змінити банк

Хоча українські пенсії значно менші ніж польські, українські пенсіонери продовжують отримувати безкоштовні медичні послуги в Польщі, на тиж умовах, що і місцеві пенсіонери.

Внесок на медичне страхування для польських пенсіонерів у 2026 році залишається на рівні 9% від бруutto розміру пенсії, отриманої від ZUS. Внесок автоматично вираховується з кожної виплаченої пенсії та не підлягає оподаткуванню.

Пенсіонери з України мають аналогічний безкоштовний доступ до медичного обслуговування в Польщі. Вони просто сплачують 9% медичного страхового внеску зі своєї української пенсії – значно менше, ніж у Польщі.

Середня пенсія в Польщі у 2026 році становить приблизно 4300–4500 злотих бруutto, тобто на руки пенсіонери отримують від 3913 злотих до 4095 злотих – після вирахування щомісячних внесків на медичне страхування у розмірі від 387 до 405 злотих.

Тим часом, середня пенсія в Україні у 2026 році після індексації становить 6544 гривні, або приблизно 640–650 злотих, залежно від обмінного курсу. Мінімальна пенсія в Україні становить приблизно 250 злотих (2595 гривень).

Таким чином можна підрахувати: 9% від 250 злотих – це 22,50 злотих – саме за таку суму українські пенсіонери отримують доступ до медичного обслуговування в Польщі щомісяця. Враховуючи середню пенсію українського пенсіонера, внесок на медичне страхування становить 57,60–58,50 злотих на місяць.

Юридичний портал для громадян України пояснює, як оформити безкоштовну медичну допомогу після проживання в Польщі відповідно до положень Закону про медичні послуги, що фінансуються з державних коштів (стаття 66, абзац 1, пункт 16). Механізм простий: пенсію має виплачувати польський банк. У такому разі банк реєструє вас на медичне страхування, тоді з вашої пенсії стягується внесок на медичне страхування (9% від бруutto суми пенсії). Таким чином українські пенсіонери отримують доступ до державної медичної допомоги в Польщі.

28.05.2026

inPoland.net.pl

<https://inpoland.net.pl/novosti/glawnoe/ukra%d1%97nci-v-polshhi-mayut-aktualizuvati-dani-v-reehstri-pesel-inakshe-bude-vtracheno-status-ukr/>

Українці в Польщі мають актуалізувати дані в реєстрі PESEL, інакше буде втрачено статус UKR

У зв'язку зі змінами у польському законодавстві громадянам України необхідно актуалізувати свої дані у реєстрі PESEL.

Актуалізувати дані в реєстрі PESEL потрібно тим українцям, які мають PESEL UKR, отриманий на підставі паспорта, в якого закінчився термін дії або без закордонного паспорта, зокрема на підставі свідоцтва про народження. Також актуалізувати дані необхідно тим громадянам України, які після отримання номера PESEL виготовили новий закордонний паспорт, або в кого були зміни в персональних даних (зокрема зміна прізвища), які підлягають внесенню до реєстру PESEL. Дітям також потрібно актуалізувати дані, якщо при оформленні PESEL в них ще було паспорта або паспорт було замінено.

Для актуалізації даних потрібно звернутися до уряду міста або гміни за місцем проживання з чинним закордонним паспортом, за необхідності доведеться здати відбитки пальців.

Актуалізувати дані потрібно до 31 серпня 2026 року.

Невідповідність даних у реєстрі PESEL фактичним документам може призвести до втрати статусу UKR, що, у свою чергу, може вплинути на реалізацію прав, пов'язаних із тимчасовим захистом у Польщі.

Якщо ви не маєте закордонного паспорта, то його терміново треба зробити перед актуалізацією даних.

28.05.2026

Deutsche Welle

<https://www.dw.com/uk/ci-zmozut-ukrainski-bizenci-otrimati-gromadanstvo-nimeccini/a-77337141>

Чи можуть українські біженці отримати німецький паспорт?

У 2027 році виповниться п'ять років проживання багатьох українських біженців у Німеччині, що є однією з передумов для отримання німецького паспорта. Але чи можуть біженці претендувати на громадянство?

Перспектива можливого буму заяв від українців з проханням про набуття німецького громадянства з березня 2027 року викликає занепокоєння у багатьох містах і громадах у Німеччині. Адже тоді чимало українських біженців, насамперед ті, які мають роботу, самі себе забезпечують, володіють німецькою мовою і не мають судимості, виконають ще одну важливу умову для подання заяви на отримання німецького паспорта – п'ять років легального проживання в країні. Утім, чи мають право люди, які перебувають у Німеччині

на підставі директиви ЄС про тимчасовий захист претендувати на громадянство?

Гіпотетичним сценарієм надходження одночасно великої кількості заяв про набуття громадянства від українських біженців, яких нині в Німеччині близько 1,3 мільйона, вже перейнявся правовий комітет Німецької асоціації міст. Відповідне засідання комітету відбулося у квітні цього року, повідомило видання WELT. «Відомства, які опікуються питаннями надання громадянства зараз і так дуже перевантажені», – йдеться у внутрішньому документі засідання, який є у розпорядженні цього видання. У разі додаткової великої активності з боку людей з України може «статися остаточне перевантаження», зазначається у документі.

Окремі регіони вже готуються до лавини заяв

В окремих регіональних органах влади вже готуються до можливої лавини заяв і планують залучати додатковий персонал, щоб впоратися з опрацюванням документів. Натомість в інших заявляють, що українські біженці, які перебувають у Німеччині на підставі директиви ЄС про тимчасовий захист, термін дії якогозавершується у березні 2027 року, взагалі не можуть претендувати на німецьке громадянство. Таким чином, у різних німецьких землях нині різний підхід до нюансів цього питання.

«Уже з січня 2025 року ми вказуємо на проблему, пов'язану з очікуваним різким зростанням кількості заяв про набуття громадянства протягом наступного року», – розповів Енгельгард Мазанке (Engelhard Mazanke), директор Берлінського земельного управління з питань імміграції, в інтерв'ю виданню WELT. За його словами, наявні дані щодо ринку праці свідчать про те, що нині близько третини працездатних біженців з України працюють на робочих місцях, що підлягають соціальному страхуванню. «Звідси впливає велика потенційна кількість осіб, які можуть бажати отримати громадянство, по всій країні і, зокрема, у Берліні».

Схожу думку, як повідомляє далі WELT, висловлюють і в деяких інших регіонах Німеччини.

Чи можуть біженці взагалі претендувати на громадянство?

Натомість в земельному окрузі Ульцен, що поблизу Гамбурга, вважають інакше. «Наразі українці, як правило, мають дозвіл на проживання згідно з параграфом 24 Закону про проживання, – повідомив речник місцевої влади, якого цитує WELT. – Цей дозвіл на проживання не дає права на отримання громадянства». Подібні аргументи наводить і місто Фленсбург, також розташоване у землі Шлезвіг-Гольштейн.

Як констатує Ян Шнайдер (Jan Schneider), керівник відділу досліджень Експерної ради з інтеграції та міграції, слова якого наводить WELT, поки що не з'ясовано, як поводитися з питанням набуття громадянства українськими біженцями. Водночас він звернув увагу на те, що право претендувати на отримання громадянства від прохача, який перебуває у статусі тимчасового захисту, згідно з чинними юридичними нормами, виключене. Однак, на думку експерта, відповідні відомства на місцях мають можливість у межах

виняткових рішень (Ermessensentscheidung) надавати громадянство у випадках, коли не всі формальні вимоги виконані.

Чи буде продовжено тимчасовий захист?

Дія тимчасового захисту для українських біженців завершується у березні 2027 року. Утім, не виключено, що його знову можуть продовжити. Спеціальна посланниця Європейського Союзу з питань українців Ільва Йоганссон нещодавно в інтерв'ю DW сказала що очікує, що ЄС продовжить дію тимчасового захисту для українців ще на рік – до 2028 року. «З огляду на поточну ситуацію, я думаю, що (від Єврокомісії. – Ред.) надійде пропозиція продовжити його ще на один рік – до березня 2028 року. І я думаю, що держави-члени ЄС із цим погодяться», – сказала Йоганссон у відеоподкасті DW «Вас викликає Брюссель». За її словами, нині країни ЄС обговорюють спільний підхід щодо цього питання.

Німецьке федеральне міністерство праці також посилається на поточні переговори на європейському рівні щодо можливого продовження дії тимчасового захисту для українців після березня 2027 року. «Паралельно з цим в уряді також ведуться переговори щодо перспектив залишатися в країні для українців, які інтегровані в ринок праці, але поки що не можуть змінити свій дозвіл на перебування на статус кваліфікованого фахівця», – цитує WELT речника міністерства.

До речі, аби змінити офіційну підставу перебування в країні, українським біженцям не обов'язково чекати, поки стане достеменно відомо, чи продовжать тимчасовий захист. Як уже раніше писала DW, у багатьох випадках це можна зробити вже зараз, причому не відмовляючись від тимчасового захисту за 24-им параграфом міграційного закону.

Від уряду очікують роз'яснень

Німецька асоціація міст уже б'є на сполох і очікує від федерального уряду роз'яснень щодо українських біженців і перспективи отримання ними громадянства. «Місцеві відомства з питань іноземців у багатьох регіонах працюють на межі своїх можливостей. Тому важливо, щоб міста могли завчасно підготуватися до того, чи будуть і коли саме надходити заяви про набуття громадянства від біженців з України», – сказав головний виконавчий директор асоціації Крістіан Шухардт (Christian Schuchardt) в інтерв'ю виданню WELT.

25.05.2026

Європейська правда

<https://www.eurointegration.com.ua/news/2026/05/25/7238268/>

Уряд Чехії схвалив посилення умов для українських біженців

У понеділок уряд Чехії схвалив поправку до закону про українських біженців, яка в деяких аспектах посилює умови їхнього перебування.

Про це, як пише «Європейська правда», повідомляє видання Novinky.

«Поправка не торкнеться іноземців, які працюють у Чехії та дотримуються закону. Вона спрямована насамперед на випадки зловживання системою, нелегальну міграцію та осіб, які не поважають чинне законодавство Чехії», – заявив міністр внутрішніх справ Любомір Метнар.

Наприклад, дозвіл на проживання тепер втратить чинність, якщо буде виявлено, що іноземець із тимчасовим захистом перебував за межами Шенгенської зони більше 30 днів.

Так само отримувачі гуманітарної допомоги, призначеної для біженців, які її потребують, повинні перебувати в Чехії щонайменше 16 днів у місяці, за який виплачується допомога.

Це має запобігти отриманню гуманітарної допомоги особами, які не перебувають у Чехії. Біженці й надалі зможуть виїжджати за кордон на короткий час, наприклад, для відвідування родичів або у службових справах, не ставлячи під загрозу своє право на отримання допомоги.

Метнар зазначив, що за даними на березень у Чехії перебуває 385 040 українських біженців. «З них 90 тисяч отримують допомогу», – сказав міністр.

«Тільки з початку цього року ми виявили кілька сотень випадків зловживань, а з початку року поліція порушила понад сорок кримінальних справ зі збитками, що перевищують 18 мільйонів крон», – підрахував Метнар.

Поправка також вводить обов'язок для деяких водіїв транспортних засобів з українськими номерними знаками зареєструвати свої транспортні засоби в чеському реєстрі транспортних засобів.

Якщо поправка пройде обидві палати парламенту і буде підписана президентом, вона набере чинності 1 січня 2027 року. Частина, що стосується транспортних засобів, має набрати чинності 1 січня 2028 року.

29.05.2026

Radio Prague International

<https://ukraina.radio.cz/yak-bizhencyam-otrymaty-ipoteku-v-chehiyi-vyhody-neprosti-ale-mozhlyvi-8888113>

Як біженцям отримати іпотеку в Чехії? Виходи непрості, але можливі

Після початку повномасштабної війни Росії проти України багато українців у Чехії почали замислюватися не лише про оренду, а й про власне житло. Особливо ті, хто вже кілька років живе в країні, працює, платить податки й розуміє, що повертатися найближчим часом нікуди. Але на практиці для більшості людей із тимчасовим захистом іпотека в Чехії досі залишається майже недосяжною. Формально прямої заборони немає. Закон не каже, що українець із тимчасовим захистом не може отримати іпотеку. Але в реальності банки дуже неохоче працюють із такими клієнтами. Причина проста: тимчасовий захист для банків – нестабільний статус. Його продовження

залежить від політичних рішень, а сам клієнт, із погляду фінансової установи, не має достатньо прогнозованого майбутнього в країні.

Саме тому українці масово стикаються не з офіційною відмовою «через громадянство», а з непрямыми бар'єрами. Банки починають вимагати такі умови, які для більшості біженців фактично нездійсненні.

Попри це, українцям вдається стати домовласниками, розповідає про свій вдалий досвід Марина.

Я ту іпотеку коли брала, знайшла будинок, який хотіла, потім зв'язалася із фінансовим консультантом (poradce). Звісно, це все не було легко. Зробилося це за другим разом. Вийшло так, що нам схвалили ту іпотеку, і фактично не іпотеку, а překlenovací úvěr (різновид тимчасового кредиту для купівлі житла – ред.). Найкраще, коли ти маєш доброго фінансового консультанта, який тобі дійсно допоможе в тому і проведе тебе тим усім періодом, як то все треба зробити, тому що просто так самому або з якимось некомпетентним фінансовим консультантом ти можеш дістатися до дуже великих проблем. Те, що залежить від нерухомості: чи то є квартира, чи то є будинок, скільки ти маєш своїх коштів на перший внесок, скільки тобі років, скільки ти маєш доходу кожен місяць, – то все.

Проблем додає й те, що багато українців працює у нестабільному режимі. Хтось поєднує кілька підробітків. Хтось працює на українські компанії дистанційно. У когось були великі перерви в роботі через переїзд, дітей або адаптацію після війни. Для звичайної людини це нормальна життєва ситуація. Для банківського скорингу – уже причина для сумнівів, пояснює фінансова консультантка Юлія Кислицька, яка спеціалізується саме на іпотеці.

Чи можна отримати іпотеку лише зі статусом тимчасового захисту? На жаль, ні. Банки розцінюють його як тимчасовий, тому стратегія полягає наразі в переході на спеціальний довгостроковий дозвіл або возз'єднання з родиною. І також потрібна наявність стабільного доходу та першого внеску. Який мінімальний внесок потрібен сьогодні? Залежить від віку. До 36 років – від 10%, після 36 років – зазвичай від 20%. Більшість банків вимагають дохід саме в Чехії: працевлаштування або підприємництво. Дистанційні доходи розглядаються, тільки якщо є рахунок у Чехії і кошти від роботодавця і банк бачить, що кошти заходять на рахунок. Дохід з України банки розглядають дуже рідко і в комбінації, якщо головний spolužadatel (інший прохач про ту саму іпотеку – ред.) має стабільний високий дохід.

Чи можна використовувати нерухомість в Україні як заставу для чеської іпотеки? Ні, чеські банки беруть у заставу лише об'єкти на території Чехії, проте продаж української нерухомості – це чудовий спосіб сформувати стартовий капітал. Які додаткові витрати чекають при купівлі, крім вартості квартири? Оцінка нерухомості, послуга адвоката за зберігання коштів, мита в кадастр та страхування майна.

У результаті виникає дивна ситуація. Людина може кілька років успішно платити дорогу оренду в Чехії, але водночас не пройти перевірку на іпотеку –

не тому, що не здатна платити, а тому, що система вважає її недостатньо «стабільною».

Саме про такий досвід розповідає Ірина, яка зрозуміла, що сплачує за оренду занадто.

В Україні у нас вже нічого не залишилося, а з початком війни стало зрозуміло, що ціни на нерухомість будуть лише зростати. Кватири тут, у Коліні, занадто дорогі. Саме тому ми розглядали інший регіон – місто Теплице. Але через рік сталося так, що власниця нашої орендованої квартири підняла орендну плату до такої ціни, що нам довелося взяти квартиру ще й у місті Колін. Ми маємо дві квартири: одна в Теплице, друга у Коліні. Одна – це *družstevní byt* (кооперативна квартира – ред.), друга – *v osobním vlastnictví* (в персональній власності – ред.). Коли ми маємо квартиру в кооперативі, банки не дають класичну іпотеку на таку квартиру. Іпотека краща, тому що зазвичай процентна ставка в неї менша. Ми можемо її рефінансувати на кращих умовах, тому що є конкуренція між банками.

Квартира наша вже два роки. Ми брали її на 30 років. Це та квартира, яка в Коліні, у класичній іпотеці. Два роки ми вже платимо, плюс зробили рефінансування і зменшили термін виплат. Брали ми її на 30 років, а залишилося нам платити вже 20 років. Коли ви робите рефінансування своєї іпотеки, то можете вчинити двома способами. Перший спосіб – це зменшити місячний платіж. Зазвичай, коли падає процентна ставка в банках, можна написати заяву на рефінансування, на зменшення проценту. Банк вам пропонує новий відсоток, який буде нижчий за ваш. Ви на це погоджуєтесь, і банк автоматично перераховує вам місячний платіж. Зазвичай місячний платіж зменшується на 1,5–2 тисячі крон. Але в наш час 1,5–2 тисячі – це не така вже й велика сума. Тому я зробила по-іншому. Коли зменшився наш місячний платіж, я написала заяву до банку, щоб вони мені знову збільшили місячний платіж до тієї суми, яка була раніше. Завдяки рефінансуванню зменшився термін виплати нашої іпотеки аж на 7 років.

Ситуація може частково змінитися через новий спеціальний довгостроковий статус для частини українців у Чехії. Для банків це вже виглядає ближче до класичного довгострокового проживання, а значить – менш ризиковано.

Але поки що для більшості людей із тимчасовим захистом власне житло в Чехії залишається радше планом на майбутнє, ніж реально доступною можливістю.

25.05.2026

24 Канал

https://24tv.ua/zakordon24/deportatsiya-ukrayintsiv-yes-kogo-mozhut-povernuti-ukrayinu_n3074673

Українців починають депортувати з країн ЄС: хто саме під загрозою

Наразі у країнах Європейського Союзу проживає понад 4,3 мільйона українців зі статусом тимчасового захисту – і все частіше держави, що його надають, скорочують соцвиплати, або ж припиняють приймати заяви на захист. Окрім того, все частіше використовують механізм реадмісії.

Голова ДМС Наталія Науменко розповіла, що все більше країн запроваджують певні обмеження для українців: наприклад, вже не вийде так легко переїхати до іншої країни-члена ЄС, якщо був тимчасовий захист деінде. Окрім того, зацікавленість у поверненні українців додому в Європі тільки росте, пише «Главком».

Чому українців можуть повернути з ЄС до України?

Українців зараз повертають за процедурою реадмісії – тобто міжнародної угоди, що передбачає повернення громадян, які незаконно перебувають за кордоном.

«У нас досить багато запитів від європейських країн (Польщі, Чехії, Німеччини) щодо повернення наших громадян – і чоловіків, і жінок – до України. В цьому плані ми вже спостерігаємо серйозну динаміку», – заявила Науменко.

Втім, голова ДМС також зауважила, що загального рішення ЄС щодо громадян України наразі немає. Вже з 2024 року спостерігається поступове зростання кількості запитів щодо повернення українців – зокрема і як порушників міграційного законодавства.

Особливо ймовірність реадмісії стосується людей, що перетнули кордон незаконно. Відтак, повернути можуть:

- українців, що потрапили до Європи поза пунктами пропуску, до прикладу, перепливли Тису;
- люди, що не продовжили чи не оформили документи на легальне проживання у ЄС;
- українці, що порушили закон на території ЄС.

Статистика Державної прикордонної служби тим часом показує оптимістичні дані – починається повернення українців. Наприклад, тільки торік сальдо перетинів державного кордону українцями було від'ємним, але вже навесні 2026 вона змінилася: більше людей в'їжджають в Україну, ніж виїжджають.

Втім, важливо розуміти, що цифри у статистиці не відображають кількість людей, що виїхали чи заїхали в Україну, а лише кількість перетинів кордону – а одна людина може їхати й повертатися неодноразово.

26.05.2026

24 Канал

https://24tv.ua/zakordon24/ukrayintsi-yes-masovo-povertayutsya-do-navchannya-pislya-35-rokiv_n3075546

У Європі нова хвиля: чому українці після 35 років масово вступають до університетів

Все більше українців у країнах ЄС після 35 років знову сідають за студентські парти. Для багатьох університет сьогодні – це вже не лише можливість здобути нову професію чи європейський диплом, а й шанс легально залишитися в Європі після завершення програми тимчасового захисту.

Більше про це розповіло видання VisitUkraine.today.

Після початку повномасштабної війни мільйони українців переїхали до країн ЄС. Станом на 2026 рік понад 4,2 мільйона громадян України перебувають у Європі зі статусом тимчасового захисту. Однак дедалі більше країн уже відкрито обговорюють, якими будуть правила для українців після 2027 року.

На цьому фоні українці почали активно шукати альтернативні варіанти легального проживання в ЄС. Одним із найпопулярніших рішень стало навчання у європейських університетах – навіть у зрілому віці.

Чому українці після 35 років знову вступають до університетів?

Ще кілька років тому навчання після 35 – 40 років багатьом здавалося радше винятком. Проте сьогодні ситуація кардинально змінилася. Для тисяч українців у Європі освіта стала:

- способом отримати нову професію,
- шансом змінити кар'єру,
- можливістю адаптуватися до європейського ринку праці,
- одним із найбільш стабільних шляхів легального перебування в ЄС.

Багато українців розуміють, що після завершення дії тимчасового захисту правила можуть стати жорсткішими. Саме тому люди почали готуватися заздалегідь і шукати довгострокові варіанти проживання. До того ж, студентська посвідка на проживання у багатьох країнах ЄС дозволяє:

- офіційно жити в країні,
- працювати,
- користуватися медичним страхуванням,
- відкривати банківські рахунки,
- орендувати житло,
- у майбутньому перейти на робочий або постійний статус проживання.

Найчастіше до університетів вступають спеціалісти, які втратили роботу після переїзду, а також українці, що хочуть змінити професію.

Які наслідки це матиме на країни ЄС?

Європа сама зацікавлена у дорослих студентах. Важливу роль відіграє і кадровий дефіцит у країнах ЄС. У Німеччині, Польщі, Чехії та інших державах активно розвивають програми для дорослих студентів у сферах:

- ІТ,
- медицини,
- логістики,
- інженерії,
- догляду за літніми людьми.

Через нестачу працівників університети дедалі частіше відкривають вечірні програми, дистанційне навчання, гібридні формати та короткі професійні курси. Багато програм спеціально адаптовані для людей, які поєднують навчання з роботою та сім'єю. Крім того, у Європі давно змінилося ставлення до освіти. Якщо раніше університет асоціювався переважно з молоддю 18 – 25 років, то тепер студенти 35+, 40+ і навіть старші вже нікого не дивують.

29.05.2026

24 Канал

https://24tv.ua/zakordon24/evropi-gotuyut-mehanizmi-povernennya-ukrayinskih-bizhentsiv_n3077419

Українців у Європі можуть почати готувати до повернення: що про це відомо

Українська влада спільно з Європейським Союзом уже працює над механізмами майбутнього повернення мільйонів українців додому після завершення війни. Йдеться не про примусову депортацію чи жорсткі обмеження, а про створення умов, за яких люди самі захочуть повернутися в Україну.

Про це заявила голова Державної міграційної служби України Наталія Науменко в інтерв'ю Центру Протидії Дезінформації.

За її словами, сьогодні за межами країни перебувають понад 8 мільйонів українців, і держава вже готує комплексну стратегію репатріації громадян.

Яка позиція ЄС?

Попри те, що українські біженці стали важливою частиною європейського ринку праці, у країнах ЄС не розглядають їхнє перебування як повністю постійне. Наталія Науменко зазначила, що українська сторона перебуває у постійному діалозі з європейськими урядами та міграційними службами.

За її словами, у Європі добре розуміють, що після війни Україні знадобляться мільйони громадян для відбудови країни, економіки та ринку праці.

«Вони всі шукають шляхи, яким чином досить таки м'яко, безболісно розробити програму з повернення українців в Україну», – пояснила очільниця ДМС.

Йдеться насамперед про програми добровільного повернення, які можуть включати: фінансову підтримку; допомогу з працевлаштуванням; житлові програми; адаптаційні механізми; спрощення бюрократичних процедур.

Чому ЄС зацікавлений у поверненні українців?

Після початку повномасштабної війни країни Європи надали українцям тимчасовий захист, право на проживання, роботу, медичну допомогу та освіту. Водночас у багатьох країнах уже відкрито обговорюють майбутнє цієї системи після завершення війни або після закінчення дії тимчасового захисту.

Експерти пояснюють, що тривале перебування мільйонів біженців створює додаткове навантаження на соціальні системи. Страждають й інші галузі, зокрема ринок оренди житла. Саме тому європейські країни зацікавлені у тому, щоб повернення українців у майбутньому було організованим та добровільним.

А як щодо множинного громадянства?

Влада називає можливе запровадження множинного громадянства важливим інструментом. Ідея полягає у тому, щоб українці за кордоном могли:

- отримувати іноземні паспорти;
- легально інтегруватися у країни проживання;
- але водночас не втрачати юридичний зв'язок з Україною.

За словами очільниці ДМС, це особливо важливо для дітей, які народилися або вирости за межами України після початку війни.

25.05.2026

РБК-Україна

<https://www.rbc.ua/rus/news/radi-znayshli-shche-odne-dzherelo-finansuvannya-1779720666.html>

У Раді знайшли ще одне джерело фінансування для «Відновлення

Державних і міжнародних коштів недостатньо, щоб швидко забезпечити житлом усіх українців, які втратили домівки через війну. У Раді пропонують залучити місцеві бюджети.

Про це повідомляє РБК-Україна з посиланням на ефір Новини.LIVE.

Голова парламентського комітету з питань організації державної влади та місцевого самоврядування Олена Шуляк пояснила, що механізм компенсацій за пошкоджене та зруйноване житло працює вже три роки, однак його ефективність напругу залежить від наявності фінансування.

За її словами, держава продовжує шукати додаткові ресурси як серед міжнародних партнерів, так і на рівні місцевих бюджетів, оскільки сам факт

видачі житлового сертифіката без реального фінансового наповнення не вирішує проблему людей.

Шуляк нагадала, що парламент ще на початку повномасштабного вторгнення ухвалив законодавство, яке дозволяє українцям отримувати компенсації за пошкоджене або повністю зруйноване житло. Йдеться як про житлові сертифікати, так і про фінансування відбудови приватних будинків чи ремонту пошкодженого житла.

Частина коштів для програми вже залучають міжнародні партнери. Зокрема, Світовий банк підтримує напрям компенсацій за пошкоджене житло, а Банк розвитку Ради Європи допомагає фінансувати сертифікати для людей, чий будинки були повністю зруйновані.

Як до програм хочуть залучати місцеві бюджети

Водночас, за словами Шуляк, до програм можуть активніше долучатися й органи місцевого самоврядування. Подібна модель уже працює в межах програми «Оселя, коли окремі міста та області компенсують частину першого внеску або відсоткової ставки для певних категорій громадян.

Серед прикладів вона назвала Кривий Ріг, Тернопіль і Миколаїв.

Окремий потенціал, за словами депутатки, є у бюджетах громад із тимчасово окупованих територій, які продовжують отримувати надходження від зареєстрованих там підприємців та бізнесу.

Як приклад Шуляк навела частину громад Луганської області. Там людям уже виділяють по 250 тисяч гривень на перший внесок за програмою «Оселя, а Сєвєродонецька адміністрація запустила програму для ВПО віком 60+.

«Там максимально долучаються до того, щоб бюджети цих тимчасово окупованих громад йшли для того, щоб вирішувати житлове питання. Тут важливо дослідити і подивитися, яким чином люди саме з громад ТОТ можуть отримати з бюджетів цих громад відповідне фінансування», – пояснила депутатка.

Вона також зазначила, що посадовці громад із ТОТ продовжують працювати, попри окупацію, і часто самі є переселенцями.

Що пропонують для прифронтових територій

Ще одним напрямом підтримки може стати будівництво житла для мешканців окупованих міст в інших регіонах України. Як приклад Шуляк згадала спільний проєкт Маріуполя та Білої Церкви, де планують створити окремий квартал для маріупольців.

Окремо в парламенті працюють над механізмом компенсацій для прифронтових і фактично повністю зруйнованих населених пунктів, де неможливо проводити стандартне обстеження кожного будинку.

Для цього у 2024 році зареєстрували законопроект №11444. Документ передбачає можливість визнавати непридатними для проживання не окремі квартири чи будинки, а цілі вулиці, квартали або населені пункти. Це дозволить людям швидше отримувати житлові сертифікати без додаткових процедур.

За її словами, ухвалення цього законопроекту важливе і для самих прифронтових громад, де комісії не мають витратити час на процедури, результат яких очевидний через масштаб руйнувань.

«Будемо сподіватися, що цей законопроект вийде до сесійної зали найближчим часом», – підсумувала Шуляк.

Також в Україні з 2022 року діє програма компенсацій роботодавцям за працевлаштування внутрішньо переміщених осіб. Бізнес може отримувати виплати у розмірі мінімальної зарплати за кожного найнятого ВПО.

За даними Державного центру зайнятості, у 2024-2025 роках програмою щороку користувалися близько 7,1 тисячі роботодавців.

29.05.2026

РБК-Україна

<https://www.rbc.ua/rus/news/dovedetsya-borotitsya-svoyih-lyudey-mzs-zrobilo-1780043860.html>

«Доведеться боротися за своїх людей»: МЗС зробило заяву про українців за кордоном

Наразі 8 мільйонів українців вимушено перебувають за кордоном. Україна боротиметься за своїх громадян, попри те, що не всі країни зацікавлені у їхньому поверненні додому.

Як повідомляє РБК-Україна, про це глава МЗС Андрій Сибіга заявив під час виступу у Верховній Раді.

«Для нас це справді стає вже безпековим викликом. Ми прямо кажемо, що будуть вжиті необхідні заходи, розроблені необхідні кроки, аби стимулювати чи створити належні умови для повернення українців додому. Це головна стратегічна мета», – наголосив він.

Сибіга зауважив, що для цього мають бути створені умови, передусім безпекові в Україні. Він додав, що це питання обговорюється з партнерами Києва. «Ми теж бачимо, що не всі країни зацікавлені в поверненні українців, враховуючи внесок наших громадян у розбудову економік, враховуючи рівень їхньої кваліфікації, адаптивність в цих країнах. Тому фактично нам ще потрібно буде боротися за своїх людей, аби вони повернулися», – зазначив міністр.

Він розповів, що вже є прецеденти, зокрема у Швейцарії, яка запровадила спеціальну програму стимулювання повернення. Зокрема, Берн виділяє гроші від дороги до тимчасової плати оренди при поверненні на Батьківщину.

«Тобто цей процес розпочато. Ми спілкуємося як з європейськими інституціями, так і з конкретними столицями, як, в тому числі, матеріально-фінансово, підтримати майбутнє або і теперішнє повернення українців додому», – наголосив Сибіга.

27.05.2026

Укрінформ

<https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/4127855-na-lvivsini-vidbuvsia-forum-merezi-zinokvpo-ambasadorki-mirnih-zmin.html>

На Львівщині відбувся Форум мережі жінок-ВПО «Амбасадорки мирних змін»

У Жовкві на Львівщині відбувся Форум мережі жінок-ВПО «Амбасадорки мирних змін» – підсумкова подія проєкту ГО SMARTA, що об'єднав жінок з Донеччини та інших регіонів України навколо тем стійкості в умовах війни, адвокації прав і потреб ВПО та їхньої інтеграції в нові громади.

Про це кореспондентіві Укрінформу повідомила президентка ГО SMARTA Лілія Кісліцина.

За її словами, учасниці заходу обговорили виклики, з якими стикаються переселенки, а також шляхи розвитку мережі «Амбасадорки мирних змін» як сталої платформи взаємодії жінок-лідерок у різних регіонах України.

Як зазначила Кісліцина, мільйони українок були змушені через війну починати життя заново, і проєкт «Амбасадорки мирних змін» став для переселенок освітньою платформою, простором взаємної підтримки, де жінки можуть відчувати власну силу та впливати на зміни у громадах.

«Цей проєкт – про жінок, які попри втрати продовжують будувати майбутнє. Не чекати змін, а створювати їх самостійно. І саме в цьому – справжня сила «Амбасадорок», – сказала президентка ГО SMARTA.

Участь у форумі взяли начальниця управління сім'ї, молоді та масових заходів національно-патріотичного виховання Донецької ОДА Лілія Золкіна, офіцер з особливих доручень голови СБУ генерал-майор Юлія Лапутіна, а також представниці партнерських організацій і структур.

За словами Кісліциної, за рік учасниці проєкту пройшли навчання з миробудування, адвокації та громадського лідерства, а також реалізували власні ініціативи у громадах. Загалом за підтримки команди SMARTA амбасадорки втілили 26 мініпроєктів – від створення безпечних жіночих просторів і кризових центрів підтримки до програм для молоді, дослідження потреб ВПО та культурних ініціатив зі збереження регіональної ідентичності.

Зокрема, в межах проєкту оцифровано та збережено 100 автентичних пісень, вивезених на аудіокасетах з окупованого Донецька. Крім того, амбасадорки відновили у Львові мурал захисникам і захисницям Маріуполя, а також допомогли жінкам-поліцейським з Краматорська відновити психологічний ресурс і розвивати професійні навички для служби в умовах війни.

Проєкт «Амбасадорки мирних змін» впроваджується громадською організацією Smarta за технічної підтримки ООН Жінки в Україні й за фінансування Жіночого фонду миру та гуманітарної допомоги ООН (WPHF), що підтримує якісні заходи для підвищення спроможності місцевих жінок у

запобіганні конфліктам, реагуванні на кризи та надзвичайні ситуації та використання ключових можливостей миробудівництва.

Регіональні

26.05.2026

SD.UA

<https://sd.ua/news/38012>

Нардепи звернулися до уряду щодо збільшення розміру допомоги на проживання ВПО

Нардепи звернулися до прем'єр-міністерки Юлії Свириденко з вимогою проіндексувати розмір виплат ВПО, які наразі становлять 2 та 3 тис. грн для дорослих та дітей і осіб з інвалідністю.

Про це повідомляє голова ТСК з питань захисту прав ВПО, народний депутат Павло Фролов.

«Ці суми не переглядалися з 2022 року. Однак за цей період коефіцієнт інфляції сягнув 1,7, а витрати на проживання фактично подвоїлися. Діючі виплати вже не покривають базових потреб людини у кризових умовах», – зазначив він.

Також нардеп зауважив, що наразі спостерігається тенденція до зменшення підтримки ВПО. Зокрема:

- скоротилась кількість отримувачів – на сьогодні допомогу отримують близько 900 тис. осіб, що складає 20% від кількості ВПО;
- видатки держбюджету на виплати ВПО щорічно падають: у 2023 році – 74 млрд грн, у 2024 – 57 млрд грн, у 2025 – 49 млрд грн, а на 2026 рік передбачено лише 39 млрд грн.

«Уряд має привести розмір виплат ВПО до актуальних цін та не зменшувати державну підтримку тих, хто через війну втратив власні домівки. Це наша принципова позиція, виконання якої беремо на посилений контроль», – зазначив Павло Фролов.

27.05.2026

ТРИБУН

<https://tribun.com.ua/uk/127153-350-tisjach-na-kvartiru-500-na-budinok-jak-ukraintsjam-otrimati-kompensatsiju-za-zrujnovane-zhitlo-ta-jaki-pidvodni-kameni-na-nix-chekajut>

350 тисяч на квартиру, 500 – на будинок: як українцям отримати компенсацію за зруйноване житло та які підводні камені на них чекають

Закон про компенсацію за пошкоджений або зруйнований будинок працює вже майже 3 роки – вже 200 тисяч українців отримали виплати. Але ця

процедура має безліч нюансів, а деякі категорії постраждалих досі залишаються поза розробленим механізмом.

Кореспондентка видання ТРИБУН відвідала профільний вебінар, де виступала заступниця директора Департаменту Міністерства розвитку громад та територій України Тетяна Митропан. У цьому матеріалі розкладаємо все по полицях та пояснюємо: кому, скільки й на яких умовах держава готова компенсувати втрачену нерухомість.

Головне про виплати за пошкоджене та зруйноване житло

Скористатися програмою можуть власники або співвласники житла за умови, що інформація про нерухомість внесена до Державного реєстру речових прав. Заяву подають через «Дію», ЦНАП або через окремих нотаріусів.

Максимальна компенсація за пошкоджене житло:

- 350 000 грн на квартиру,
- 500 000 грн на приватний будинок.

Водночас кошти не можна отримати на руки: вони «зафарбовані», тобто витратити їх дозволено лише в магазинах-партнерах програми або на послуги підрядників із переліку на порталі «Дія». Ремонт можна робити й самостійно. Якщо сума не перевищує 200 тисяч гривень, витратити її треба за 12 місяців. Більші виплати надходять двома траншами, і на них дається 18 місяців.

Процедура, за словами спікерки, не надто складна, але потребує кількох кроків. Спочатку необхідно подати інформаційне повідомлення, щоб місцева комісія або відповідальний виконавець прийшли й оглянули житло. Потім – відкрити спеціальний банківський рахунок для ремонту й подати заяву на компенсацію. Комісія має ухвалити рішення за 30 днів, хоча, як визнає Митропан, не всі вкладаються в цей строк. І важливе застереження: на територіях, де тривають активні бойові дії, або в окупованих районах компенсацію за пошкоджене житло не дають – через ризик, що кошти не підуть на цільове відновлення.

Для тих, хто зараз за кордоном, є 2 шляхи. Можна видати доручення представнику, який подасть заяву й організує ремонт. Або, як запевняють експерти, спробувати подати заяву через «Дію» – додаток не перевіряє геолокацію.

Зі зруйнованим житлом ситуація дещо інша. Підтвердити руйнування можна комісійним актом або звітом про обстеження, але до нього обов'язково треба додати фото. Кожен співвласник отримує свою частку згідно з Державним реєстром речових прав, але є нюанс: щоб отримати гроші, доведеться всім разом припинити право власності. Не завжди це реально, і посадовиця зазначила, що Мінрозвитку шукає рішення, яке дозволило б припиняти право лише на власну частку під час воєнного стану.

Окремо вона згадала про дистанційне обстеження. У липні 2025 року уряд ухвалив відповідну постанову й поки що вона діє тільки для знищеного житла й тільки там, де тривають активні обстріли. На окуповані території це не поширюється, але, за словами Тетяни Митропан, плани є.

Спікерка розповіла й про інші нюанси. Минулого року внесли зміни щодо тих, хто перебуває в полоні або зник безвісти. Їхні законні представники тепер можуть подати заяву на компенсацію за пошкоджене житло.

Так само, якщо людина вже отримала компенсацію на ремонт, але потім померла, її співвласники або спадкоємці мають право продовжити процедуру. Єдина умова – офіційно вступити в право спадщини. На сьогодні подати заяву про зруйновану нерухомість може лише той спадкодавець, який ще не скористався цим правом. Але деякі люди поспішили припинити право власності й відповідний розділ у реєстрі закритися. Це, за словами представниці Мінрозвитку, предмет майбутніх змін.

На 2026 рік на компенсацію за пошкоджене нерухоме майно виділили 1,2 мільярда гривень – ці кошти вже витрачені. Зараз Міністерство попросило ще 2 мільярди з фонду ліквідації наслідків збройної агресії, але процедура ще не завершена.

Коли компенсація неможлива: про окупацію, відсутність реєстрації та інші перешкоди

На окупованих територіях України механізму компенсації за зруйновану нерухомість поки що немає. На територіях активних бойових дій виплати за пошкоджене житло також не передбачені – це закріплено на законодавчому рівні.

Якщо будинок зруйнований, наприклад, на Луганщині, документи всі є на руках, але оселя не внесена до Державного реєстру речових прав, експертка радить якомога швидше це виправити. По-перше, щоб мати право на компенсацію, якщо трапиться лихо. По-друге, це допоможе нащадкам. Митропан порекомендувала звернутися до державного реєстратора в ЦНАПі або спробувати самотійно через портал «Дія».

Українцям за кордоном, які мають на руках паперові документи, оформити право власності самотійно не вийде. Навіть якщо через консульство підписати довіреність на родича в Україні, і він піде до ЦНАПу – навряд чи там візьмуться вносити паперові документи до Державного реєстру речових прав. Вихід – звернутися до системи безкоштовної правової допомоги, де фахівці допоможуть вам скласти позов до суду.

«Не зтягуйте це питання, якщо вам пощастило вивезти оригінали правовстановлюючих документів. Оформлюйте право власності, навіть якщо не знаєте долі свого житла. Можливо, воно зайняте російськими військовими, або незаконно «націоналізоване», або ви просто втратили доступ. Але ви все одно можете зареєструвати право власності», – радить спікерка.

Громадянам інших країн варто знати, що закон про компенсацію наразі передбачає виплати лише громадянам України. Водночас уже планують визнання цієї норми неконституційною. Як тільки відповідний суд ухвалить рішення, тоді можна буде говорити далі.

Коли документи на житло з кількома власниками на руках, але після 2013 року його не перереєстрували, кожен власник має діяти за себе – особисто

або через довіреність. Якщо одна людина подає заяву за всіх, потрібні довіреності від кожного співвласника. Інакше не вийде.

Якщо другий співвласник зруйнованого будинку виїхав до Росії та прийняв її громадянство, отримати компенсацію за свою частку без нього неможливо. Для цього всі власники мають разом припинити право власності.

Якщо житло не приватизоване, в Україні на компенсацію претендувати не можна, оскільки воно належить державі. Натомість варто подати заяву до Міжнародного реєстру збитків, де є категорія «доступ до житла» – там приватизація не потрібна. Або доводити своє право через суд.

Тетяна Митрофан наводить статистику: із Покровська надійшло близько 10 000 заявок, із Мирнограда – 12 000, по Лиману зібрали 8 000 повідомлень. Люди масово подають заяви навіть на вцілілі будинки, побоюючись, що місто стане окупованим. Тому фахівці фізично не встигають опрацьовувати таку кількість звернень.

Чи обов'язкове дистанційне обстеження, якщо заявник надав технічний звіт? Ні, звіт – це лише одна з підстав, що підтверджує знищення. Але якщо доступу до населеного пункту вже немає (через окупацію), а хтось пропонує зробити технічний звіт, не варто витрачати гроші – це шахраї. Звіт буде недостовірним, комісія його відхилить.

Бувають і такі ситуації: житло непридатне для проживання, будинок на відновленні. Оренду не компенсують вже понад 6 місяців. Спікерка наголосила, що максимальна сума компенсації за пошкоджену квартиру – 350 000 грн, але виплатять її лише після того, як відновлять місця загального користування: дах, фасади, несучі конструкції. Тому варто звернутися до місцевої влади й уточнити, коли планують ремонт.

І наостанок – про кредити. Якщо майно зруйноване, виплати за житловими кредитами призупиняються. Це передбачено постановою №473: звіт про обстеження підтверджує факт пошкодження або знищення нерухомості. На час воєнного стану та 90 днів після нього можна звернутися до кредитора із заявою про пролонгацію – це стосується основної суми кредиту, процентів, комісій. Але коли людина отримує компенсацію, ця норма перестає діяти. Банки можуть про це не говорити, але право в позичальників є.

27.05.2026

Східний Варіант

<https://v-variant.com.ua/ponad-80-tisiach-vpo-zarieiestrovano-na-kirovoghradshchini-zokriema-z-chierkaskoyi-ghromadi-doniechchini/>

Понад 80 тисяч ВПО зареєстровано на Кіровоградщині, зокрема з Черкаської громади Донеччини

Станом на кінець травня 2026 року в Кіровоградській області обліковується 86 625 внутрішньо переміщених осіб, з яких 80 151 особа перемістилася після 24 лютого 2022 року.

Про це Східному Варіанту повідомили в Кіровоградській ОВА.

Серед них – переселенці з Донецької області: 31 810 осіб. Зокрема, з Черкаської територіальної громади – 23 людини.

Загалом з початку повномасштабного вторгнення на територію області прибуло понад 196,7 тисяч людей з інших регіонів України.

Раніше Східний Варіант писав, що у Львівській області затверджено 67 місць тимчасового проживання для переселенців, зокрема з Черкаської громади Донеччини.

27.05.2026

Східний Варіант

<https://v-variant.com.ua/na-kirovoghradshchini-rozshiriuiut-mieriezhuzhitla-dlia-vpo-zokriema-iz-chierkaskoyi-ghromadi/>

На Кіровоградщині розширюють мережу житла для ВПО, зокрема із Черкаської громади

Для розміщення переселенців у Кіровоградській області затверджено 81 об'єкт у 32 громадах, які визначені місцями тимчасового проживання.

Про це Східному Варіанту повідомили в Кіровоградській ОВА.

Місця тимчасового проживання розраховані на 2 942 ліжко-місця.

Також у межах плану соціальної політики на 2026 рік передбачено збільшення кількості місць проживання для ВПО – як шляхом розширення існуючих об'єктів, так і створення нових, загалом на 330 додаткових ліжко-місць.

Мережа тимчасового проживання використовується і для розміщення переселенців із Новодонецької та Черкаської громад Донецької області.

Нагадаємо, що станом на кінець травня 2026 року в Кіровоградській області обліковується 86 625 внутрішньо переміщених осіб. Зокрема, з Черкаської територіальної громади – 23 людини.

29.05.2026

Східний Варіант

<https://v-variant.com.ua/na-kirovoghradshchini-pratsievlashtuvali-ponad-3-5-tisiachi-vpo-zokriema-z-chierkaskoyi-ta-novodonietskoyi-ghromad/>

На Кіровоградщині працевлаштували понад 3,5 тисячі ВПО, зокрема з Черкаської та Новодонецької громад

Від початку повномасштабного вторгнення у Кіровоградській області працевлаштовано 3 509 внутрішньо переміщених осіб.

Про це Східному Варіанту повідомили в Кіровоградській ОВА.

Серед переселенців, які знайшли роботу в області, є й люди з Донецької області, зокрема з Новодонецької та Черкаської громад Краматорського району.

Адміністрація наголошує, що сприяння зайнятості ВПО залишається одним із ключових напрямів регіональної політики інтеграції.

Нагадаємо, що у Кіровоградській області затверджено регіональну програму підтримки та інтеграції внутрішньо переміщених осіб, розраховану до 2028 року.

31.05.2026

Східний Варіант

<https://v-variant.com.ua/skilki-pieriesielientsiv-iz-novodonietskoyi-ghromadi-prozhivaiut-u-vinnitskii-oblasti/>

Скільки переселенців із Новодонецької громади проживають у Вінницькій області

Станом на 26 травня 2026 року перебувають 31 626 внутрішньо переміщених осіб, які виїхали з Донецької області до Вінницької області.

Про це Східному Варіанту повідомили в Департаменті соціальної та молодіжної політики Вінницької ОВА.

Серед них – 69 мешканців Новодонецької громади. Для переселенців у регіоні діють програми підтримки, а також доступні місця тимчасового проживання.

У Вінницькій області продовжують надавати допомогу переселенцям. За даними обласної влади, на 1 січня 2026 року на обліку в області перебували 143 217 внутрішньо переміщених осіб. Роком раніше цей показник становив 144 638 осіб, а на початку 2024 року – 157 368 осіб.

31.05.2026

Східний Варіант

<https://v-variant.com.ua/dlia-ditiei-vpo-z-novodonietskoyi-ghromadi-na-zhitomirshchini-diiut-proghrami-psikhologhichnoyi-pidtrimki/>

Для дітей ВПО з Новодонецької громади на Житомищині діють програми психологічної підтримки

У Житомирській області впроваджують систему підтримки ментального здоров'я учасників освітнього процесу та подолання освітніх втрат. Психологічною підтримкою вже охоплено понад 1800 дітей.

Про це Східному Варіанту повідомили в Департаменті освіти та науки Житомирської ОВА.

Освітняни працюють із темами кризової психологічної допомоги та підтримки дітей, які пережили психотравмувальні події війни. Скористатися такими послугами можуть і діти з Новодонецької громади.

Більше 150 практичних психологів Житомирщини пройшли курси ЮНІСЕФ щодо роботи з дітьми, які мають травматичний досвід, пов'язаний із війною. Отримані знання допомагають надавати якісну підтримку дітям ВПО.

За інформацією профільного департаменту, скарг щодо труднощів інтеграції дітей ВПО до шкіл області не надходило.

31.05.2026

Східний Варіант

<https://v-variant.com.ua/ditiam-vpo-z-novodonietskoyi-ghromadi-dostupna-doshkilna-osvita-na-zhitomirshchini/>

Дітям ВПО з Новодонецької громади доступна дошкільна освіта на Житомирщині

У Житомирській області дошкільною освітою охоплено 819 дітей із числа внутрішньо переміщених осіб.

Про це Східному Варіанту повідомили в Департаменті освіти та науки Житомирської ОВА.

За даними Департаменту, місцева влада та освітяни працюють над тим, щоб діти переселенці могли швидше адаптуватися до нових умов і продовжувати навчання та розвиток після релокації.

Зокрема, загальною середньою освітою охоплено 3197 дітей ВПО в області, заклади позашкільної освіти відвідують 1246 дітей із числа внутрішньо переміщених осіб.

29.05.2026

Суспільне Тернопіль

<https://suspilne.media/ternopil/1318005-na-ternopilsini-perebudovuut-skolu-na-zitlo-dla-vpo/>

На Тернопільщині перебудовують школу на житло для ВПО

У Збаразькій громаді в селі Киданці, що на Тернопільщині, перебудовують школу в місце для проживання внутрішньо переміщених людей. Ініціатори проєкту – благодійний фонд «Посмішка ЮА» спільно зі Збаразькою міською радою. Для реалізації проєкту виділено кошти з «Гуманітарного фонду для України» (UNF). Після завершення будівництва в цьому приміщенні планують поселити 101 людину.

Про це Суспільному 28 травня розповів міський голова Збаража Роман Полікровський.

Дмитро Крупіца з Херсона разом зі своєю мамою був змушений виїхати під час окупації міста в 2022 році. Зараз живе у Збаражі:

«Нагальні потреби і найбільші потреби для людей з ВПО, на мою думку, з чим я зіштовхнувся на початку, – це саме місце проживання, де зупинитися, особливо тим людям, які не мають тут родичів. І я знаю такі люди є в Збаражі».

У Збаразькій громаді проживає більше двох тисяч переселенців, розповів голова громади Роман Полікровський:

«Ми натрапили на цю програму, відповідно в нас є приміщення, які не використовуються. Звичайно, маючи приміщення, маючи можливість облаштувати, ми не стояли осторонь. Розуміємо, що зараз маємо максимально підтримувати одне одного, власне на тій більш мирній частині нашої країни. Ми маємо створювати умови, для того, щоб люди, які зазнають щоденних загроз, могли розміститися у нас».

Зараз проекти з облаштування місць тимчасового проживання для переселенців реалізуються у двох областях: Тернопільській та Запорізькій, поінформувала спеціалістка з управління та координації місць тимчасового проживання благодійного фонду «Посмішка ЮА» Ірина Фик:

«Проект реалізовується задля посилення системи захисту та підтримки внутрішньо переміщених осіб, зокрема вразливих категорій, людей з інвалідністю, людей старшого віку та сімей з дітьми, а також забезпечення їх доступним та безпечним житлом».

За словами голови ради з питань ВПО при обласній військовій адміністрації Аліни Атамась, у Тернопільській області перебуває понад 63 тисячі внутрішньо переміщених людей. Станом на початок 2026 року в області на тимчасове житло очікують понад півтори тисячі людей.

30.05.2026

Суспільне Полтава

<https://suspilne.media/poltava/1318811-na-poltavsini-spramuvali-kosti-dla-rozmisenna-timcasovogo-zitla-dla-vpo/>

На Полтавщині спрямували кошти для розміщення тимчасового житла для ВПО

У Кременчуцькій громаді спрямували понад 300 тисяч гривень зі Стабілізаційного фонду на облаштування території для тимчасового житла ВПО у селі Потоки. Для переселенців планують створити контейнерний майданчик та необхідну інфраструктуру.

Про це повідомили на сторінці Кременчуцької міської ради.

Кошти планують використати для будівництва контейнерного майданчика та облаштування необхідної інфраструктури для проживання переселенців. Зокрема, також передбачене фінансування на підготовку інфраструктури, водопостачання та водовідведення.

Ще майже 4,97 мільйона гривень спрямували на підготовку території та розвиток необхідної інфраструктури. Понад 4,4 мільйона гривень передбачили для забезпечення стабільного водопостачання та водовідведення. За ці кошти планують встановити насосні станції, провести очищення води та закупити необхідні матеріали.

30.05.2026

Суспільне Харків

**<https://suspilne.media/kharkiv/1319061-iz-8-tisac-pereselenciv-u-gurtozitkah-harkivsini-ponad-850-ludej-maut-invalidnist-kerivnik-kgc-kolada/>
Із 8 тисяч переселенців у гуртожитках Харківщини понад 850 людей мають інвалідність – керівник КГЦ Коляда**

Станом на кінець травня 2026 року у 63 гуртожитках на Харківщині живуть 8024 переселенці. 872 із них – люди з інвалідністю, а 501 – мають порушення мобільності.

Про це Українському Радіо Харкова розказав керівник благодійної організації «Координаційний гуманітарний центр» Євген Коляда.

За його словами, загалом у транзитних центрах Харківщини зареєстрували 3530 маломобільних людей та 1372 людини з інвалідністю.

Євген Коляда каже, що попри кількість людей, які мають інвалідність чи порушення мобільності, нині Харків та інші міста України не пристосовані до стандартів безбар'єрності.

«Зараз ми стикаємося з невеликою кількістю (людей з інвалідністю, – ред.) на вулицях, але все ж таки ці ситуації трапляються набагато частіше, ніж вони були, наприклад, до повномасштабного вторгнення. Я вважаю, що в кожного міста і кожного селища попереду ще великий шлях до того, щоб це робити (забезпечити доступність, – ред.)», – каже Євген Коляда.

Окрім того, що суспільство треба підготувати, ще треба підготувати маршрути, інфраструктуру, простори. Уявіть людину з інвалідністю, яка живе на восьмому поверсі багатоповерхівки. Як їй дістатися до центру міста? Я не кажу зараз тільки про Харків – я кажу в принципі про будь-яке місто. У кожної людини має бути чітка дорожня карта: як це зробити з будь-якого куточка.

31.05.2026

Суспільне Дніпро

<https://suspilne.media/dnipro/1319615-103-novi-kvartiri-ta-900-mln-grn-pidtrimki-ak-krivij-rig-dopomagaє-vpo/>

103 нові квартири та 900 млн грн підтримки: як Кривий Ріг допомагає ВПО

У Кривому Розі офіційно проживають 90,4 тисячі внутрішньо переміщених осіб, з яких понад 63 тисячі вирішили залишитися у місті на постійній основі. Для переселенців уже створили десятки квартир, а ще понад сотню житлових приміщень готують до заселення.

Про це мовиться на сайті міськради та її виконавчого комітету.

Протягом останнього року у межах спільного проєкту з благодійниками у місті відремонтували сім квартир для переселенців. У 2026 році для участі у програмі вже відібрали ще шість квартир, а вісім об'єктів очікують погодження міжнародних партнерів.

«У межах реалізації проєкту, по всіх об'єктах, які відібрані для реконструкції, місто бере на себе та виконує низку зобов'язань: виконання проєктів реконструкції приміщень, підключення до інженерних мереж тощо. Завдяки Управлінню Верховного комісара ООН у справах біженців квартири забезпечені всім необхідним для повноцінного проживання: побутовою технікою; меблями; м'яким інвентарем; кухонним приладдям, посудом», – зазначили у міській раді.

Зокрема, ключі від відремонтованої квартири у Довгинцівському районі вручили родині Майї Єрмолаєвої – докторки медичних наук, професорки та виконавачки обов'язків ректора Донецького національного медичного університету.

За словами переселенки, університет уже двічі змінював місце розташування через війну. Після окупації Донецька у 2014 році заклад переїхав на підконтрольну Україні територію, а після повномасштабного вторгнення був релокований із Донецької області до Кропивницького. Вона зазначила, що Кривий Ріг обрали для подальшої роботи через підтримку з боку міста та можливості для розвитку медичного вишу.

«Наш університет є великим закладом національного значення, і ми шукали місце, де будемо потрібні. Таке розуміння ми знайшли у Кривому Розі. Це великий стимул для викладачів переїхати сюди та розпочати новий етап роботи університету», – сказала Майя Єрмолаєва.

За даними міськради, Донецький національний медичний університет планує розпочати роботу у Кривому Розі вже з вересня 2026 року.

Крім того, у Кривому Розі триває реконструкція двох будівель під житло для ВПО. Після завершення робіт там облаштують 103 квартири.

Робота зі створення житла для переселенців у місті триває з 2015 року. Тоді для першочергового розселення людей капітально відремонтували два

гуртожитки. У 2018 році за рахунок державної субвенції та співфінансування з міського бюджету придбали 15 житлових приміщень для ВПО. У 2021 році після реконструкції будівлі на вулиці Миколи Міхновського створили ще 17 квартир.

Окремо переселенці можуть отримувати допомогу в межах міської програми соціальної підтримки населення. На її фінансування у 2026 році передбачили понад 900 мільйонів гривень.

31.05.2026

Суспільне Житомир

<https://suspilne.media/zhytomyr/1319635-u-gromadi-na-zitomirsinipatijrik-rekonstruuut-zitlo-dla-vpo-vartist-proektu-zrosla-bils-niz-udvici/>

У громаді на Житомирищині п'ятий рік реконструюють житло для ВПО: вартість проєкту зросла більш ніж удвічі

У селі Велика Чернігівка Овруцької територіальної громади з 2021 року реконструюють нежитлове приміщення під соціальне багатоквартирне житло. У травні 2026 року оголосили четвертий тендер. За майже п'ять років приміщення реконструювали на 20%, проєкт кілька разів коригували, а очікувана вартість робіт зросла більш, ніж у два рази.

Про це журналісти Суспільного дізналися, проаналізувавши опубліковані у системі Prozorro закупівлі та відповідь Овруцької міської ради на інформаційний запит.

Що відомо про першу закупівлю

У жовтні 2021 року Овруцька міськрада провела першу закупівлю на реконструкцію нежитлового приміщення під соціальний багатоквартирний житловий будинок з очікуваною вартістю 9,95 мільйона гривень. На торги подалося 6 учасників. Найбільш економічно вигідною була пропозиція провести реконструкцію за 6,99 мільйона від ТОВ «Будівельна компанія Люксбудквартал». З компанією мали намір укласти договір, проте закупівля потрапила під моніторинг Держаудиту, який виявив порушення. У листопаді торги відмінили, вказавши причиною відміни «неможливість усунення виявлених порушень законодавства у сфері публічних закупівель».

Що відомо про другу закупівлю

У грудні 2021 року Овруцька міськрада провела другу закупівлю. На торги подалося три учасника. 19 лютого 2022 року міськрада заключила договір на 8,65 мільйона гривень з переможцем торгів ТОВ «Науково-виробнича фірма «Термоуніверсал». Ця закупівля теж потрапила під моніторинг Держаудиту, який виявив порушення, проте договір з підрядником не розривали. Спочатку роботи з реконструкції планували закінчити до 1 серпня 2022 року, проте чотири рази додатковими угодами продовжували терміни виконання робіт. Зокрема, четвертою угодою від 30 грудня 2024 року

терміни виконання робіт продовжили до 31 грудня 2025 року. Проте, в листопаді 2025 року договір розірвали. Підряднику нічого не заплатили.

Що відомо про третю закупівлю

3 листопада 2025 року Овруцька міська рада оприлюднила на Prozorro закупівлю з приміткою «коригування» на реконструкцію нежитлового приміщення у селі Велика Чернігівка під соціальний багатоквартирний житловий будинок. Очікувана вартість робіт – 11 мільйонів 671 тисячу 389,60 гривень. У закупівлі було вказано, що реконструкцію фінансуватимуть за кошти субвенції з державного бюджету та кошти міського бюджету. У кошторисі вказані, зокрема, матеріали та загальнобудівельні роботи, заміна комунікацій та сантехніки, вікон та дверей тощо. Меблювання будинку, згідно з кошторисом, не було передбачено.

Єдиним учасником і переможцем закупівлі стало ТОВ «Науково-виробнича фірма «Термоуніверсал», запропонувавши виконати роботи за 11,6 мільйона гривень. У квітні 2026 року договір з фірмою розірвали у зв'язку з коригуванням проектно-кошторисної документації, зумовленої уточненням фактичних обсягів робіт, технічних рішень та вартості будівництва. Підряднику за виконані роботи заплатили 2 мільйони 849 тисяч 551 гривню 88 копійок.

Що відомо про четверту закупівлю

15 травня 2026 року, після коригування проекту, Овруцька міська рада вчетверте оголосила торги на реконструкцію будівлі у Великій Чернігівці. Очікувана вартість робіт – 19 мільйонів 567 тисяч 428 гривень.

Журналісти Суспільного надіслали інформаційний запит до Овруцької міської ради і запитали, за які саме роботи сплатили підряднику і яка ступінь готовності об'єкту.

«У межах договору підряду № 191 від 26.11.2025 року, укладеного з ТОВ «НВФ «Термоуніверсал», у 2025 році виконано частину будівельних робіт. Фактичний відсоток будівельної готовності об'єкта становить близько 20%», – йдеться у відповіді.

У відповіді вказано, що у 2025 році було здійснено оплату в сумі понад 2,8 мільйона гривень за фактично виконані роботи відповідно до підписаного акту № 1 приймання виконаних будівельних робіт, а саме:

- демонтажні роботи стін та перегородок;
- демонтажні роботи підлог;
- улаштування перемичок та металевих балок в дверних прорізах;
- демонтаж та заповнення віконних прорізів;
- демонтаж покрівельного покриття покрівлі;
- підсилення та вирівнювання кроквяної системи покрівлі та накриття металевими профільними листами;
- улаштування водостічної системи;
- інші роботи.

Необхідність включення додаткових робіт, згідно з відповіддю Овруцької міськради, виникла в процесі виконання будівельних робіт після

уточнення технічних рішень, фактичного стану інженерної інфраструктури об'єкта та прилеглої території.

«Під час коригування проектно-кошторисної документації було встановлено потребу у передбаченні додаткових робіт щодо влаштування зовнішніх мереж водопостачання, водовідведення, зміни в конструктиві підлог та перегородок, виконання внутрішнього опорядження стін та стель, а також виконання благоустрою та озеленення території, які виникли у ході виконання будівельних робіт та не були передбачені до початкового обсягу робіт у межах попереднього договору підряду та проектно-кошторисної документації. Зазначені роботи враховано під час коригування проектно-кошторисної документації та формування нової процедури закупівлі», – йдеться у відповіді.

На торги у травні подалося тільки ТОВ «НВФ «Термоуніверсал» з пропозицією виконати роботи за 19 мільйонів 566 тисяч 929 гривень 18 копійок. Станом за 31 травня 2026 року компанія очікує рішення від міської ради. Якщо фірму оберуть переможцем, вона має завершити реконструкцію до 30 вересня 2027 року.

Що відомо про ТОВ «НВФ «Термоуніверсал»

За інформацією YouControl, ТОВ «Науково-виробнича фірма «Термоуніверсал» зареєстрована у Житомирі у 2006 році. Власниками фірми є Хребтань Олег Анатолійович та Хребтань Анатолій Давидович. Керівником – Онопрійчук Сергій Анатолійович. Основний вид діяльності – будівництво житлових і нежитлових будівель.

МІЖНАРОДНІ ТА ВІТЧИЗНЯНІ НЕДЕРЖАВНІ ОРГАНІЗАЦІЇ

28.05.2026

МБФ «Карінас України»

<https://caritas.ua/news-en/prostir-vid-zhytlovoyi-nevyznachenosti-do-systemnogo-planuvannya-zhytlovoyi-polityky-v-gromadah/>

PROSTIR: від житлової невизначеності – до системного планування житлової політики в громадах

У Полтавській області зареєстровано близько 185 тисяч внутрішньо переміщених осіб. Більшість із них орендує житло. Половина витрачає на оренду понад 30% свого доходу. Частина живе без письмового договору, а отже, без жодних гарантій, що завтра їх не попросять звільнити квартиру чи дім.

Саме з розуміння цієї проблеми починається проєкт PROSTIR: «Людиноцентричні житлові рішення та посилені системи для сталого відновлення».

Одним із ключових його принципів є локалізація – громади беруть безпосередню участь у формуванні житлових рішень відповідно до своїх потреб і ресурсів.

PROSTIR – відповідь на реальні потреби громад

Проект сформувався з аналізу ситуації безпосередньо в громадах. Для пілотування обрали Полтавську область, яка входить до топ-5 регіонів України за кількістю ВПО.

Важливим фактором стала і наявність сильної локальної команди: Карітас Полтава щоденно взаємодіє з громадами, місцевою владою та обласною військовою адміністрацією, тому добре розуміє реальні виклики на місцях.

У межах підготовчого етапу у двох пілотних громадах опитали близько 600 домогосподарств. Соціальні працівники виїжджали безпосередньо до людей, оцінювали житлові умови, фіксували потреби та бар'єри, з якими стикаються родини і громади.

Дослідження підтвердило кілька системних проблем. Частина власників житла не готова здавати помешкання людям, які були змушені переїхати через війну, навіть за наявності державних програм підтримки. Водночас громади мають будівлі або земельні ділянки, які потенційно можна використовувати для житлових рішень, але часто не мають достатньо даних, ресурсів чи інструментів для планування. Інформація про потреби людей і доступне житло залишається розпорошеною між різними структурами, що ускладнює формування комплексних рішень.

«Запуску проекту передував тривалий етап підготовки, аналізу потреб і спільного планування з громадами та партнерами. Я вдячний командам за цю роботу та за прагнення діяти у найкращий спосіб для людей, які сьогодні потребують підтримки», – Бахер Фахмі, керівник представництва CRS в Україні, операційний директор, Catholic Relief Services.

Проект PROSTIR триватиме 18 місяців і складатиметься з двох взаємопов'язаних етапів

Фаза I: зробити невидиме видимим. Перша і найважливіша річ, якої бракує громадам, – це дані. Є будівлі, є земля, є потреби, але немає системного розуміння, хто саме потребує допомоги, яке житло є в наявності і що з ним можна зробити. Тому перша фаза відповідає на запитання: хто? де? в яких умовах?

«Коли людина не має стабільного житла, жодне інше рішення не працює повноцінно – ні працевлаштування, ні освіта, ні інтеграція в громаду. Саме тому важливо не лише реагувати на житлову кризу, а тестувати моделі, які громади зможуть масштабувати й використовувати у довгостроковій перспективі», – Вадим Хоменко, директор департаменту економічного відновлення Карітасу України.

Команда проекту створить Реєстр житлових потреб, щоб по кожному домогосподарству зафіксувати демографію, доходи, ризик виселення.

Паралельно відбувається картографування активів: приватна оренда, вільні будівлі, земельні ділянки, об'єкти, які потребують ремонту чи реконструкції.

Запрацює житловий комітет при громаді – постійна координаційна платформа, де разом засідають місцева влада, соціальні служби, представники ВПО та партнери, представники органів місцевого самоврядування пройдуть сертифіковану програму «Відновлення житлово-будівельної екосистеми України».

«Громади часто ухвалюють житлові рішення в умовах нестачі даних і системного планування. Тому наше завдання – допомогти їм побачити повну картину потреб і ресурсів та перейти до довгострокових рішень. Багато підходів у межах PROSTIR в Україні впроваджуватимуться вперше, і для нас важливо, щоб вони працювали насамперед для людей», – Аліна Москаленко, директорка Housing Institute.

«Ремонт житла в обмін на проживання»: модель спільної відповідальності, а не тимчасового рішення

Одним із практичних інструментів першої фази є модель repair-for-tenure – «ремонт житла в обмін на проживання». Її суть полягає у партнерстві між власником житла, родиною та організацією, яка підтримує процес.

У межах програми команда визначить домогосподарства, які потребують підтримки, оцінить стан житла, домовиться з власником про умови співпраці та проведе ремонт із фокусом на безпеку, енергоефективність і доступність. Натомість власник надасть житло для проживання без оплати або за зниженою вартістю на узгоджений термін.

Цей підхід створює цінність для всіх сторін. Власник отримує відновлене житло, люди – більш стабільні та гідні умови проживання, а громада – додаткові доступні варіанти житла і менше навантаження на систему тимчасового розміщення.

«Коли ми говоримо з громадами про житло, стає зрозуміло: люди готові шукати рішення і брати відповідальність, якщо мають із ким проходити цей шлях. Дуже часто потрібні не лише кошти, а й підтримка у плануванні, координації та розумінні, як рухатися далі. Саме так і народжується довіра, без якої жодні зміни не будуть тривалими», – отець Володимир Раковецький, директор Карітасу Полтави.

Друга фаза спирається на фундамент, закладений у першій. Її мета – розширити доступ до житла за межі приватного ринку.

Це означає розробку та впровадження моделей соціального житла, підтриманого проживання для людей похилого віку та осіб з інвалідністю, доступного житла. Але найважливіше – не самі об'єкти, а відпрацьовані моделі, які потім можна відтворити в інших громадах.

Житлова стратегія – новаторський підхід

Одним із ключових і новаторських компонентів проєкту стане розробка локальних житлових стратегій для пілотних громад з планом впровадження. Це дозволить перейти від точкових рішень до системного управління

житловою сферою та сформує основу для сталого розвитку громад у довгостроковій перспективі.

«Для нас важливо, щоб рішення, які тестуються в громадах, були узгодженими між собою та спиралися на реальні потреби людей. Саме так локальні ініціативи можуть ставати частиною більш системних підходів у житловій сфері», – Джеймі Річардсон, технічний радник Catholic Relief Services.

Нові підходи до житлової політики потребують рішень на рівні громад

Проект стартує в період, коли в Україні формується новий підхід до житлової політики. Закон «Про основні засади житлової політики» закріплює право людини на житло, передбачає створення цифрових систем обліку та нові механізми управління у житловій сфері. Водночас для громад ключовим викликом залишається практичне впровадження цих змін.

«Ми не ставимо за мету вирішити всі житлові виклики одразу. Але цей проєкт допоможе громадам Полтавщини отримати практичні інструменти, яких сьогодні бракує: прозорі механізми оренди, дані про житлові потреби, локальні житлові стратегії та моделі, які можна буде масштабувати й в інших громадах», – Ірина Нога, керівниця житлової програми.

Стежте за оновленнями PROSTIR – ми ділитимемося історіями громад, новими підходами та рішеннями, які команда проєкту впроваджуватиме разом із партнерами.

Проект впроваджується за фінансової підтримки Catholic Relief Services у партнерстві з Карітас України, Карітас Полтава та Housing Institute.

28.05.2026

МБФ «Карітас України»

<https://caritas.ua/news-en/vid-gumanitarnoyi-dopomogy-do-samozabezpechennya-yak-karitas-ukrayiny-dopomagaye-lyudyam-vidnovlyuvaty-zasoby-do-isnuvannya-ta-stavaty-ekonomichno-nezalezhnymy/>

Від гуманітарної допомоги до самозабезпечення: як Карітас України допомагає людям відновлювати засоби до існування та ставати економічно незалежними

Втрата роботи, вимушені переїзди, зруйновані джерела доходу – для багатьох людей війна змінила не лише місце життя, а й можливість забезпечувати себе та свої родини.

Карітас України реалізує напрямок Livelihood, спрямований на підтримку людей, які постраждали від війни. Через грантову допомогу, навчання та розвиток практичних навичок, вона допомагає відновлювати засоби до існування та посилювати економічну стійкість домогосподарств.

Програма Livelihood у рамках проєкту «Багатогалузева допомога постраждалим від війни в Україні» за підтримки уряду Сполучених Штатів

Америку, працює у Чернігівській, Полтавській, Харківській, Миколаївській та Дніпропетровській областях, зокрема у Кривому Розі та Кам'янському. Допомогу можуть отримати внутрішньо переміщені особи та постраждалі від війни місцеві жителі, які мають соціальну та економічну вразливість. Це, зокрема, самотні батьки, багатодітні родини, люди з інвалідністю, люди старшого віку, вагітні жінки та родини з низьким рівнем доходу.

Серед основних активностей напрямку – агрогранти, навчання з ведення сільськогосподарської діяльності, зустрічі для обміну досвідом, а також гранти на зимування.

У травні у межах програми вже зареєстровано понад 750 домогосподарств, а близько 500 із них отримали допомогу. Кампанія з надання агрогрантів триває у всіх визначених регіонах, а кількість учасників постійно зростає.

І йдеться не лише про тимчасову підтримку, а про повернення людям можливості самостійно забезпечувати себе та свої родини, наголошує головна експертка проекту Катерина Людвік:

«Наш підхід поєднує гуманітарну підтримку з довгостроковим економічним відновленням. Ми не просто надаємо гранти, а й допомагаємо людям відновити спроможність самостійно забезпечувати себе через навчання, розвиток навичок та супровід».

Міжнародний гуманітарний сектор дедалі більше переходить від короткострокових рішень до підходів, які допомагають людям відновлювати економічну стійкість та зменшувати залежність від гуманітарної допомоги.

Саме тому у фокусі напрямку – не лише фінансова підтримка, а й практичні знання, розвиток навичок та довгострокове посилення спроможності людей адаптуватися до нових умов життя.

Дізнатися більше про участь у програмі та подати заявку можна через місцеві організації Карітасу у регіонах реалізації проекту. Інформацію про реєстрацію, умови участі та контакти для подачі заявки організації публікують на своїх офіційних сторінках у Facebook.

26.05.2026

БО «Благодійний фонд «РОКАДА»

<https://rokada.org.ua/vinnychchyna-rokada-prezentovala-doslidzhennya-pro-chynnyky-shho-vplyvayut-na-rishennya-lyudej-zalyshatysya-v-gromadah/>

Вінниччина: «Рокада» презентувала дослідження про чинники, що впливають на рішення людей залишатися в громадах

Безпека у громадах, можливості працевлаштування та доступність соціальних послуг – ключові чинники, які впливають на рішення людей залишатися у громадах Вінниччини. «Рокада» презентувала дослідження, яке здійснив центр вивчення громадської думки «Соціоінформ» на замовлення

фонду у рамках проєкту «Зміцнення стійкості громад для повернення та реінтеграції».

Опитування проводилося у трьох громадах – Тульчинській, Барській і Ладизинській. Участь у ньому взяли більш як пів сотні мешканців – місцевих і внутрішньо переміщених. Також до дослідження долучилися посадовці, представники громадського сектору та бізнесу. Втілити його стало можливим в межах проєкту «YOUA – Формуємо нові шляхи, будуємо майбутнє України», який впроваджується за дорученням Уряду Німеччини та імплементується GIZ Ukraine: Sustainable Economic Development.

За офіційними даними, від початку повномасштабного вторгнення з громад виїхали від 6% до 20% жителів, натомість прибуло від 2,5% до 10% евакуйованих.

«Це другий регіон, де ми проводили дослідження в межах проєкту. Так само, як і на Львівщині, фахівці з'ясовували чинники, що сприяють бажанню людей залишатися людей у громадах, і ті, що впливають на відтік населення, – пояснює менеджерка проєкту Алла Красовська. – Респонденти Тульчинської, Барської і Ладизинської громад з-поміж іншого вказували на потребу у створенні фонду житла, в тому числі першої черги, на забезпечення рівного доступу до підтримки, а також на посилення взаємодії з освітніми закладами задля перекваліфікації».

Натомість самі громади відзначали, що попри свою зацікавленість в інтеграції внутрішньо переміщених і реінтеграції тих, хто повертається з-за кордону, все ж не вистачає ресурсу, аби вирішити усі запити.

«На жаль, громади не в змозі забезпечити людей житлом і спектром усіх необхідних соціальних послуг. Так, вони намагаються надавати всебічну підтримку через власні програми та донорське фінансування. Проте його не вистачає. Відтак гостро стоїть питання інституційного розвитку, осучаснення управлінських підходів і отримання нових знань. Зокрема, мова йшла про грантрайтинг і проєктний менеджмент, про цифрові технології, а також про розвиток компетенцій фахівців, які працюють у соціальному секторі», – продовжує Алла Красовська.

Наразі у громадах найбільш активно інтегрувалися сім'ї з дітьми, а також жителі віком 40-50 років, які змогли придбати чи орендувати житло.

Менеджерка проєкту наголошує, дослідження стане основою для подальшої роботи з громадами у напрацюванні практичних рішень і посиленні місцевої спроможності у сфері інтеграції, реінтеграції та збереження людського потенціалу.

«Питання повернення українців з-за кордону надзвичайно актуальне. Проте його вирішення реальне тоді, коли у громадах будуть створені можливості для працевлаштування, для освіти, для вирішення житлових питань тощо. Адже чимало залежить від того, як громади в себе на місцях організують ці сервіси. Дослідження є корисним для нашого розуміння подальшої роботи, механізму взаємодії, алгоритмів, які ми будемо напрацьовувати для повернення людей додому», – переконана Світлана

Ярмоленко, директорка департаменту соціальної та молодіжної політики Вінницької обласної військової адміністрації.

27.05.2026

БО «Благодійний фонд «РОКАДА»

<https://rokada.org.ua/rady-vpo-u-shesty-regionah-otrymaly-pidtrymku-zadlya-instytutczijnogo-rozvytku/>

Ради ВПО у шести регіонах отримали підтримку задля інституційного розвитку

Протягом десяти місяців команда проєкту «Голос Рад ВПО: менторська та правова підтримка для посилення впливу Рад ВПО у громадах» працювала з 18 Радами ВПО, забезпечивши їм менторську, правову та адвокаційну підтримку. Ініціатива, благодійний фонд «Рокада» реалізовував за фінансової підтримки Міжнародного фонду «Відродження», охопила громади Волинської, Івано-Франківської, Львівської, Рівненської, Тернопільської та Чернівецької областей.

Залучені до навчання члени Рад опановували фандрейзинг і проєктний менеджмент, розвивали навички ефективної комунікації зі стейкхолдерами, медіації, оцінювання потреб ВПО та громад, а також навчалися трансформувати ці дані в управлінські рішення. Значну увагу було приділено розвитку партнерств, волонтерства, зміцненню командної взаємодії та посиленню мотивації членів Рад.

Заходи, проведені менторами «Рокади» для членів Рад ВПО, також були спрямовані на обмін досвідом та підтримку у реалізації адвокаційних ініціатив. Загальна кількість їх учасників склала 1380 осіб.

Окремим напрямом стала правова підтримка. У межах проєкту юристки фонду провели 161 навчальну сесію з адвокації, під час яких учасники отримали практичні знання щодо захисту прав ВПО, взаємодії з органами влади та впливу на процеси ухвалення рішень. Загалом до навчання долучилися 944 учасника.

Радам ВПО було забезпечено юридичний супровід їхніх адвокаційних зусиль, зокрема консультації щодо нормативно-правового регулювання житлових питань, підготовку необхідних документів та рекомендації щодо взаємодії з органами влади. Загалом протягом часу реалізації проєкту Радам ВПО було надано 659 консультацій та супроводів.

Системна організаційна та правова підтримка дозволила Радам ВПО перейти від виявлення проблем до їх ефективного вирішення. У межах проєкту проведено 12 діалогових зустрічей за участі представників органів місцевого самоврядування, ЦНАПів та громадського сектору. Це сприяло формуванню партнерств і реалізації 22 локальних адвокаційних ініціатив.

Однією з найактуальніших проблем, до розв'язання якої долучилися Ради ВПО, залишається створення фонду житла для тимчасового проживання

внутрішньо переміщених осіб. За підтримки команди проєкту Ради ВПО Жовківської, Сокальської та Стрийської громад Львівської області; Березнівської, Дубенської та Дубровицької громад Рівненської області; Вишнівецької та Кременецької громад Тернопільської області; а також Вікнянської, та Великокучурівської громад Чернівецької області розробили та реалізують відповідні ініціативи, спрямовані на поетапне вирішення питань забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб.

Ради ВПО Мамаївської громади Чернівецької області та Козівської громади Тернопільської області звернулися до вирішення системної проблеми відсутності на локальному рівні нормативного закріплення статусу внутрішньо переміщених осіб як повноправних членів громади, їхньої участі у механізмах місцевої демократії. Зокрема, ними ініційовано оновлення статутів громад із включенням механізмів участі ВПО у місцевому самоврядуванні, що відкриває нові можливості для їхньої інтеграції та впливу на місцеву політику.

Показовим прикладом підтримки ВПО є також Вишнівська громада Волинської області, де Рада ВПО у співпраці з Центром життєстійкості домоглася внесення змін до Програми соціального захисту населення: для ВПО було запроваджено одноразову грошову допомогу для покращення умов проживання в осінньо-зимовий період. У Шацькій громаді Волинської області за ініціативи Ради ВПО відновлено транспортне сполучення між населеними пунктами громади та селищем Шацьк, що суттєво покращило доступ до послуг і можливостей зайнятості. У Камінь-Каширській громаді Волинської області Рада ВПО домоглася створення соціального простору «Банк одягу громади» – постійно діючого пункту збору, сортування та безоплатної передачі одягу, взуття та побутових речей внутрішньо переміщеним особам та іншим соціально вразливим категоріям населення.

У Косівській громаді Івано-Франківської області Рада ВПО ініціювала впровадження механізму оцінювання потреб ВПО, який передбачає системний збір і аналіз даних. У результаті відповідні підходи були закріплені у локальному нормативно-правовому акті та інтегровані до місцевої Програми підтримки і соціальної адаптації ВПО на 2026–2028 роки.

Важливим компонентом програми підтримки стало проведення комплексних освітніх заходів, спрямованих на розвиток навичок ефективної інформаційної взаємодії, активне залучення громадськості до діяльності Рад ВПО та формування сталих комунікаційних практик у їхній роботі.

За результатами цієї спільної роботи Ради з різних громад презентували свої кейси інформаційних кампаній. На сторінках «Рокади» в соцмережах було проведено голосування для визначення тих з них, які мають найбільший вплив, актуальність і потенціал для громади. Його переможці – Рада з питань ВПО при Косівській міській раді Івано-Франківської області, Рада з питань ВПО при Козівській селищній раді Тернопільської області та Рада з питань ВПО при виконкомі Великокучурівської сільської ради Чернівецької області отримали можливість проведення професійної зйомки інформаційних роликів

та додаткове висвітлення своїх кейсів у комунікаційному посібнику «Комунікація, що підсилює голос». Ознайомитися з матеріалами посібника та роботою цих Рад ВПО можна у розділі «Експертні матеріали».

«Проведене наприкінці проєкту анкетування 18 Рад ВПО дозволило оцінити досягнуті результати та показало, що за час його реалізації рівень їхньої активності зріс у середньому на 35-40%. Це підтверджує формування сталих робочих процесів, зміцнення команд, підвищення ініціативності учасників і перехід до більш системного планування діяльності та взаємодії з громадами. Завдяки цьому Ради змогли не лише виявляти проблеми, а й ефективно відстоювати інтереси ВПО через реалізацію конкретних адвокаційних ініціатив. Окрім того, нам вдалося допомогти Радам налагодити та посилити співпрацю з органами влади й партнерами, що підвищило їхній вплив на формування політик у сфері захисту прав ВПО. Висловлюю глибоку вдячність команді БФ «Рокада», нашим партнерам та Міжнародному фонду «Відродження» за послідовну підтримку й довіру. Реалізація цього проєкту стала не лише підсумком значного етапу роботи, а й відкрила нові можливості для розвитку – сформувавши міцну базу для наступних стратегічних рішень і ініціатив, які ми маємо намір втілювати надалі», – підсумувала менеджерка проєкту Олена Мошак.

28.05.2026

БО «Благодійний фонд «РОКАДА»

<https://rokada.org.ua/kozhen-hto-potrebuye-odyag-chy-vzuttya-mozhe-priyty-syudy-i-vzyaty-bezplatno-na-volyni-rokada-oblashtuvala-bank-rechej/>

«Кожен, хто потребує одяг чи взуття, може прийти сюди і взяти безплатно»: на Волині «Рокада» облаштувала банк речей

У приміщенні колишнього кінотеатру «Батьківщина», що у середмісті Камінь-Каширського, команда «Рокади» спільно з місцевою владою і радою з питань ВПО облаштувала банк речей. Локація – невелика. Проте з перших днів роботи вже заповнена одягом і взуттям. Небайдужі містяни приносять сюди речі в гарному стані, а люди, які їх потребують, приходять і беруть. Усе безплатно.

Фахівчиня «Рокади» Олена Кузьмич розповідає, банк речей в основному розрахований на внутрішньо переміщених українців, які все втратили і наразі облаштовуються у громаді. Проте і самі камінь-каширці у майбутньому зможуть скористатися сервісом.

«Обмежень немає. Банк речей запрацював наприкінці квітня. У визначені дні – вівторок і четвер – сюди приходять у середньому до десяти людей. Вони мають змогу обрати необхідні речі – є дорослі і дитячі. Так, одяг і взуття уживані, проте головна умова, коли охочі їх сюди приносять, – мають бути чисті і в гарному стані. Таким чином ми допомагаємо і містянам, і даємо речам друге життя, що є екологічним», – пояснює суть ідеї Олена Кузьмич і

додає, банк одягу має на меті не лише покрити базові потреби внутрішньо переміщених, а й посилити взаємопідтримку в громаді.

Нині у Камінь-Каширському живуть близько пів тисячі внутрішньо переміщених українців. Захистом їхніх прав, інтеграцією й підтримкою займається рада з питань ВПО. Орган створили у грудні 2023-го й очолює його Ірина Паніна.

Представниця ради з питань ВПО Віта Карпик зазначає, саме співдія усіх ланок стала надійним фундаментом для втілення ініціативи.

«Нам вдалося налагодити конструктивну взаємодію з міською владою, і це стало важливим кроком для розвитку ініціатив ради з питань ВПО. Разом із партнерами, зокрема з благодійним фондом «Рокада», ми працюємо над тим, щоб внутрішньо переміщені люди не залишалися сам на сам зі своїми труднощами, а відчували підтримку, залученість і можливість бути частиною громади. Це приміщення пустувало кілька років. Нам знадобилося вісім місяців, аби ідея перетворилася на реальний проєкт», – розповідає Віта Карпик.

Команда «Рокади» на Волині не перший рік надає всебічну підтримку радам із питань ВПО. Фахівці фонду беруть на себе функцію менторів і сприяють посиленню впливу цього консультативно-дорадчого органу у громадах.

«Ми підтримуємо внутрішньо переміщених українців, котрі займають активну громадську позицію та прагнуть якісних змін у своїх нових громадах. По суті, даємо стимул для нового старту, допомагаємо розвивати зв'язки з місцевим населенням, об'єднуємо спільними ідеями і бажанням ухвалювати рішення на місцевому рівні», – пояснює юристка «Рокади» Вероніка Ольшевська, яка допомагала створювати банк одягу у межах адвокаційної ініціативи.

Всього на Волині функціонують 18 рад із питань ВПО. Регіон входить до шістки областей, де спостерігається найбільший приріст внутрішньо переміщених українців за час повномасштабного вторгнення. При цьому тут оселилося трохи більше як 40 тисяч жителів тимчасово окупованих територій.

Банк одягу створений у межах адвокації за проєктом міжнародного фонду «Відродження».

28.05.2026

БО «Благодійний фонд «РОКАДА»

<https://rokada.org.ua/rokada-rozpochala-obrobku-zayavok-na-groshovu-dopomogu-v-mezhah-konsorcziumu-link/>

«Рокада» розпочала обробку заявок на грошову допомогу в межах консорціуму LINK

Благодійний фонд «Рокада» розпочав обробку заявок на грошову допомогу в межах консорціуму LINK. Команди регіональних офісів у

Житомирі та Кропивницькому вже верифікують отримані дані евакуйованих для подальшого призначення виплат.

Пріоритет такої допомоги надається сім'ям із дітьми, людям старшого віку, людям із інвалідністю, самотнім опікунам, домогосподарствам, які через війну тимчасово втратили дохід.

«Вимушений переїзд – безумовно непросте рішення. Коли відбувається евакуація, людина ледь встигає зібрати найцінніше. І це в кращому випадку. Далі підтримку забезпечують гуманітарні організації. Наша фінансова допомога в межах консорціуму LINK – це можливість для людей вирішити першочергові запити», – наголошує керівниця проєкту Анна Гайдук.

Проєкт реалізується консорціумом «LINK» (об'єднання БФ «Янголи Спасіння», БО «Координаційний гуманітарний центр» та БФ «Рокада»), за фінансової підтримки Гуманітарного фонду України.

25.06.2026

БФ «Право на захист»

<https://r2p.org.ua/page/bf-pravo-na-zakhyst-doluchyvsia-do-provedennia-26-ho-vidboru-peremozhstv-prohramy-pilhovoho-zhytlovoho-kredytuvannia-dlia-vpo>

БФ «Право на захист» долучився до проведення 26-го відбору переможців програми пільгового житлового кредитування для ВПО

14 травня 2026 року Держмолодьжитло провело 26-й відбір переможців у межах програми «Житлові приміщення для внутрішньо переміщених осіб» у форматі відкритої онлайн-трансляції на YouTube-каналі Держмолодьжитла.

До участі у заході була запрошена адвокаційна координаторка БФ «Право на захист» Ксенія Гедз. Також до процесу відбору переможців долучилися Представниця Уповноваженого з прав громадян, постраждалих від збройної агресії Ольга Алтуніна, начальник управління житлової політики та благоустрою Міністерства розвитку громад та територій України Іван Парух та голова правління Держмолодьжитла Микола Марчук.

У межах 26-го етапу відбору заявки подали понад 9 100 внутрішньо переміщених осіб. Переможців визначали методом випадкової комп'ютерної вибірки через сервіс RandomPicker.com, що забезпечує прозорість і справедливість процедури. За результатами відбору 1500 переможців отримали право на подальше оформлення пільгового житлового кредиту.

Програма реалізується Міністерством розвитку громад і територій України в партнерстві з Держмолодьжитлом та фінансується за підтримки Банку розвитку Ради Європи (СЕВ), Кредитної установи для відбудови (KfW) й Міжнародної організації з міграції (ІОМ).

Новий етап відбору в межах програми пільгового житлового кредитування для ВПО реалізують за підтримки Банку розвитку Ради Європи. У жовтні 2025 року Україна отримала перший транш фінансування в розмірі

25 мільйонів євро. За ці кошти Держмолодьжитло вже надало 504 пільгові іпотечні кредити внутрішньо переміщеним особам. Загальний обсяг фінансування програми становить 50 мільйонів євро.

Програма передбачає пільгове кредитування під 3% річних строком до 30 років. Учасники програми можуть придбати житло – квартиру, приватний будинок або таунхаус. Житло має бути введено в експлуатацію не більше ніж 50 років тому або реконструйоване не більше ніж 35 років тому й не розташовуватися на тимчасово окупованих територіях чи в районах бойових дій.

Під час виступу Ксенія Гедз подякувала Держмолодьжитлу й міжнародним партнерам за підтримку механізмів доступного житла для ВПО.

«Хочу подякувати Держмолодьжитлу як інституції з понад 30-річним досвідом роботи, з інституційною пам'яттю, розумінням і повагою до досвіду внутрішнього переміщення. Хочу подякувати і колективу Держмолодьжитла, який гарантує високий рівень сервісів, клієнтоорієнтованість й ефективність місцевих і державних програм забезпечення житлом. Ба більше, саме Держмолодьжитло заклало основу доступного житла, яке зараз закріплене в Законі України «Про основні засади житлової політики». Також дякую міжнародним партнерам за те, що дає можливість реалізувати своє право на житло внутрішньо переміщеним особам, які втратили домівки внаслідок війни»

Представниця Уповноваженого у справах громадян, постраждалих внаслідок збройної агресії проти України Ольга Алтуніна під час виступу наголосила, що житлове питання залишається одним із найгостріших викликів для внутрішньо переміщених осіб.

«Мені повідомили, що 9 100 ВПО стали кандидатами, які хочуть взяти участь у цій програмі. Це говорить про довіру до цього інструменту. Мені дуже хочеться, щоб сьогодні ваші надії справдилися і ви стали щасливими власниками житла. Життя розкидало вас по всій Україні: хтось обрав міста і села недалеко від лінії розмежування – не хотів від'їжджати далеко. Всі результати опитувань вказують на те, що найголовніше – це житло»

Голова правління Держмолодьжитла Микола Марчук приділив окрему увагу практичним аспектам проходження програми – від підготовки документів до вибору житла й супроводу переможців після відбору.

«Сподіваюся, що і я, і мої колеги зможемо зробити все для того, щоб процес підготовки документів та придбання житла для вас був максимально простим, зрозумілим та легким. Тому будемо працювати в цьому напрямку і максимально допоможемо вам пройти цей процес від моменту збору документів до вже безпосереднього укладання угоди купівлі-продажу та оформлення іпотечного договору»

Він також наголосив, що реалізація програми стала можливою завдяки скоординованій роботі державних інституцій, міжнародних партнерів і громадського сектору, а її головна мета – дати ВПО можливість не орендувати житло роками, а придбати власне.

27.05.2026

Благодійний фонд «Стабілізуєшес Сунпорт Сервісез»

<https://sss-ua.org/news/yak-my-pidtrymuvaly-ustanovy-sotszakhystu-rady-vpo-ta-hromady-u-kvitni/>

Як ми підтримували установи соцзахисту, ради ВПО та громади у квітні

Наш проєкт з підтримки спроможності системи соціального захисту населення триває. Ділимося ключовими результатами роботи команди у квітні:

Організували 57 навчальних та координаційних заходів для 887 фахівчинь і фахівців соціальної сфери, а також членкинь і членів рад ВПО, з яких:

- 12 стратегічних сесій, де допомогли радам ВПО напрацювати стратегічні та операційні плани діяльності;
- 300+ консультацій з питань захисту ВПО для працівниць і працівників соціальної сфери та 200+ консультацій для рад ВПО щодо їхньої діяльності;
- 5 тренінгів із протидії професійному вигоранню, до яких долучилися 98 фахівчинь і фахівців установ соцзахисту.

Протягом квітня ми провели 2 форуми:

16 квітня в Житомирі відбувся «Форум соціальних змін: шляхи підтримки від переміщення до інтеграції» – обласний форум для працівниць і працівників установ соціального захисту в Житомирській області. Він став платформою для напрацювання рішень, які допоможуть удосконалити систему соціальної підтримки ВПО та розвивати соціальні послуги.

23–24 квітня у Дніпрі пройшов Східноукраїнський форум Рад ВПО, що об'єднав понад 90 людей. Учасниці й учасники змогли озвучити проблеми, напрацювати конкретні підходи до їх вирішення, посилити партнерства та визначити подальші кроки для підвищення ролі рад ВПО у громадах.

Також на форумі оголосили про старт відбору номінантів національної відзнаки «За Ради майбутнього» (2026).

Регіональні координаторки та координатори Офісу Омбудсмана провели 66 моніторингових візитів. Серед результатів їхньої роботи:

- у взаємодії з партнерами з БФ «Право на захист» були облаштовані інклюзивні санвузли в одному з МТП на Київщині;
- в Івано-Франківській області МТП у Більшівцівській громаді отримав генератор; у санаторії Ворохтянської селищної громади, де мешкають внутрішньо переміщені люди, покращили побутові умови – відремонтували дах і кімнати.

Приклади успішної адвокації у квітні:

• Волинська область. Спільно з радою з питань ВПО при Старовижівській селищній раді сприяли прийняттю рішення про надання послуги догляду вдома коштом місцевого бюджету для внутрішньо переміщених людей старшого віку незалежно від їхнього доходу.

• Івано-Франківська область. Спільно з Радою з питань ВПО при Калуській міській раді сприяли прийняттю рішення про надання одноразової грошової допомоги ВПО за оформлення паспорта громадянина України (у разі обміну паспорта замість втраченого або викраденого). Відповідні зміни внесено до Програми підтримки ВПО на 2026 рік та передбачено фінансування коштом місцевого бюджету.

Також у межах проєкту ми передали Запорізькому обласному транзитному центру 10 ноутбуків для реєстрації людей, евакуйованих із прифронтових громад Запорізької області, та надання їм соціальних послуг.

Усі ці ініціативи ми реалізуємо завдяки проєкту «Підтримка спроможності державних установ та місцевих громад у зміцненні системи соціального захисту в Україні», що втілюється за підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН).

27.05.2026

Благодійний фонд «Стабілізуєшес Сунпорт Сервісез»

<https://sss-ua.org/news/pidtrymka-dlia-hromad-sumshchyny-shchodo-zakhystu-postrazhdaloho-naseleattia-v-tomu-chysli-pereselentsiv/>

Підтримка для громад Сумщини щодо захисту постраждалого населення, в тому числі переселенців

У відповідь на велику кількість запитів з юридичних питань від мешканців Сумщини наша команда провела серію виїзних консультувань у межах проєкту «Покращення доступу до правового захисту, посилення ролі громад і Рад ВПО та сприяння гідним умовам проживання для постраждалого населення». Під час візитів до Охтирки, Чернеччини, Боромлі та Коровинців юристки надавали індивідуальні консультації внутрішньо переміщеним особам та місцевим жителям, які постраждали внаслідок воєнних дій.

Юристка Ірина Коряк зазначає, що вчасна правова допомога часто є вирішальною для людей: «У громадян виникає багато складних питань щодо відновлення документів, оформлення виплат, захисту майнових прав, а також спадкового чи житлового законодавства. Самотужки розібратися в цьому вкрай важко. Під час консультацій ми детально розбираємо кожен ситуацію та надаємо людям правовий алгоритм дій. Головна мета полягає в тому, щоб допомогти громадянам захистити свої права у правовому полі та знайти конкретні рішення для їхніх проблем».

Також окремо попрацювали у Недригайлові – там провели захід для представників органів місцевого самоврядування, розповіли про останні зміни та оновлення у законодавстві, які стосуються захисту переселенців та

постраждалого населення. Посадовцям важливо оперативно орієнтуватися у правових нововведеннях, що буває значним викликом в умовах посиленого навантаження. Щоб посилити цей вплив, окремо плануємо також ґрунтовну співпрацю із радами ВПО Сумщини у цільових громадах. Комплексний підхід необхідний, щоб покращити умови інтеграції внутрішньо переміщених осіб до приймаючих громад.

Заходи відбулись в межах проєкту «Покращення доступу до правового захисту, посилення ролі громад і Рад ВПО та сприяння гідним умовам проживання для постраждалого населення», який реалізує Благодійна організація «Благодійний фонд «Стабілізуєш Суппорт Сервісез» разом з Норвезькою радою у справах біженців в Україні (NRC) за підтримки Норвегії.

04.05.2026

Благодійний фонд «Схід SOS»

<https://www.vplyv.org.ua/archives/10591>

Безпека чи дискримінація? Українське законодавство про тимчасово окуповані території

Чому адреса реєстрації на тимчасово окупованій території раптом стала точкою тиску – від банків і судів до пенсій? Як виходить, що права наче є, але скористатися ними майже неможливо? І де проходить та невидима межа, за якою турбота про безпеку перетворюється на звичайну нерівність між громадянами? Спробуємо розібратись у цій публікації.

Правове регулювання тимчасово окупованих територій (далі – ТОТ) складалося в Україні ситуативно – як низка реакцій на виклики збройної агресії Російської Федерації. Норми розкидані по десятках законів і кодексів, приймалися безпосередньо в умовах війни і так і не склалися в єдину, наперед продуману систему. Його основу становить спеціальне законодавство, доповнене нормами адміністративного, соціального, трудового, податкового та житлового права. Ключовим нормативним актом є Закон України № 1207-VII від 15.04.2014 «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України», який закріплює принципи територіальної цілісності, невизнання окупаційної влади та гарантування прав громадян. Втім, більшість сучасних норм з'явилися вже після 2022 року – точковими змінами і спеціальними актами. Через це регулювання вийшло швидким у реакції, але дуже непослідовним за логікою.

Якщо коротко сформулювати головний виклик, з яким стикається мешканець ТОТ, зокрема який перемістився з ТОТ на підконтрольну Уряду територію, то він зводиться до одного – адреса реєстрації проживання на ТОТ. Така реєстрація не є порушенням законодавства і не утворює самостійної підстави відповідальності, проте саме вона стала джерелом системних обмежень – від оформлення документів та банківських послуг до доступу до судів і соціальних виплат. Проблема полягає не у статусі людини, а в тому, що

держава не враховує різницю між місцем реєстрації та фактичним місцем проживання і відповідальність за це часто покладається на саму людину.

Чому регулювання виглядає непослідовним

У регулюванні ТОТ можна виділити три риси, які визначають подальший аналіз. Законодавство міжгалузеве: норми розкидані по десятках законів та кодексів, – і повна картина прав громадянина чи бізнесу формується лише при їх сукупному прочитанні. Законодавство адаптивне: пакет змін 2022 року, зокрема Закони № 2107-IX, № 2120-IX, № 2138-IX і № 2217-IX, показує швидкість реакції держави на нову реальність. І законодавство фрагментарне: системного підходу часто бракує, через що одні норми створюють «умовні права», які важко реалізувати, а інші – асиметрично жорсткі. Саме в цій неузгодженості найчастіше визріває різниця режиму, що може набувати ознак дискримінації.

Як це вимірюється: конституційний і європейський тест

Стаття 24 Конституції України гарантує рівність громадян перед законом і прямо забороняє привілеї або обмеження за ознаками, серед яких – місце проживання. Стаття 64 допускає обмеження окремих прав в умовах воєнного стану. На рівні Європейської конвенції з прав людини стаття 14 та Протокол № 12 забороняють дискримінацію за «іншою ознакою», що охоплює і територіальну. Європейський суд з прав людини застосовує усталений тест Тлімменоса й Belgian Linguistic: чи має місце відмінне ставлення до осіб у схожих ситуаціях, чи є воно об'єктивно і розумно обґрунтоване, чи є засіб придатним для досягнення мети та чи дотримана пропорційність. У безпековому контексті додатково діють Сіракузькі принципи – обмеження мають бути найменш обмежувальними з можливих. Саме через цю призму найзручніше дивитися, де законодавство справді захищає безпеку, а де воно уже перетворюється на адміністративну зручність для держави.

«Умовні права»: формально є, реалізувати важко

Українське законодавство демонструє чітку орієнтацію на захист прав фізичних осіб, які проживають або проживали на ТОТ. Серед основних напрямів – збереження громадянства, спрощення процедур реєстрації, гарантії пенсійного забезпечення, спеціальні підходи до нарахування комунальних платежів, визнання результатів освіти, захист прав дітей, зокрема у випадках депортації. Проте реалізація цих прав часто є обмеженою, бо механізм передбачає фізичну присутність особи на підконтрольній території або проходження ідентифікаційних процедур. Так виникає феномен «умовних прав»: право формально гарантовано, але його використання залежить від можливостей, які держава не може забезпечити, доки триває окупація. У контексті перевірки норми на відповідність Конституції проблема полягає в тому, що держава намагається досягти легітимної мети захисту бюджету та перевірки права на виплати способом, який фактично перекладає весь тягар підтвердження на мешканців ТОТ або людей, які виїхали з ТОТ.

Пенсії та соціальні виплати: найболючіша зона

Найбільше питань у цій сфері викликають саме пенсії та соціальні виплати. Згідно з Постановою КМУ № 637 від 05.11.2014 виплати ВПО прив'язувалися до довідки про взяття на облік ВПО, а Постанова КМУ № 365 від 08.06.2016 додала ще й фізичну ідентифікацію – причому виплати дозволили робити тільки через АТ «Ощадбанк». Інакше кажучи, людина, яка фактично залишилася на ТОТ, не могла отримати свою ж пенсію, поки не виїде на підконтрольну територію. Це найгостріший прояв того самого розриву між формальною адресою і реальним життям. Безпекова мета цього регулювання була легітимною (запобігання шахрайству, неможливість перевірити життя людини на ТОТ), але засіб обрали жорсткий. Велика Палата Верховного Суду в постанові від 03.05.2018 у справі № 805/402/18 зафіксувала, що відмова у пенсії лише через факт проживання на ТОТ є неприпустимою. У 2022 році монополію АТ «Ощадбанк» було скасовано Постановою КМУ № 657 від 14.06.2022. З часом, утім, регулювання тільки ускладнилось. До фізичної ідентифікації додалось ще одне зобов'язання – періодично подавати до Пенсійного фонду повідомлення про те, що людина не отримує пенсії чи страхових виплат від РФ (пункт 14⁴ Прикінцевих положень Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» та Постанова КМУ № 299). Якщо повідомлення не подано в установлений строк – виплати припиняють. На практиці це стало періодичним масовим явищем: за Постановою КМУ № 126 від 03.02.2026 пенсії продовжили лише тим, хто пройшов фізичну ідентифікацію у 2025 році, але не встиг подати повідомлення, – і то максимум до 01 квітня 2026 року.

Проблема в тому, що для людини, яка фактично перебуває на ТОТ, виконати ці процедури технічно майже неможливо. Окупаційні служби періодично виключають український сегмент інтернету, блокують доступ до сайту Пенсійного фонду, до «Дії», до банківських застосунків. SIM-картки українських операторів не працюють, а будь-який натяк на контакт із українською владою – це ризик допиту або репресій. Виходить парадоксальна ситуація: процедура задумана задля захисту бюджету від шахраїв, а працює як механізм періодичного відключення від виплат саме тих, кому ці виплати і призначалися. Яскравий приклад – рішення Кабміну, ухвалене наприкінці 2024 року. Стаття 40 Закону про Державний бюджет України на 2025 рік (№ 4059-IX) і відповідні підзаконні акти дозволили вилучати кошти з рахунків в АТ «Ощадбанк» у пенсіонерів, які стали ВПО до 24 лютого 2022 року. Умов дві: рахунок не використовувався протягом 12 місяців (жодних операцій – ні зняття готівки, ні безготівкових платежів, ні переказів) і пенсіонер не пройшов фізичну ідентифікацію впродовж останніх шести місяців. Б'є ця норма передусім по літніх людях, які виїхали з ТОТ ще у 2014-2021 роках, оформили виплати через АТ «Ощадбанк» (тоді єдиний дозволений банк), а далі – переїхали ще раз, виїхали за кордон або не змогли пройти ідентифікацію через хворобу, обмежену мобільність чи технічні обставини. Кошти, щоправда, не зникають остаточно: вони накопичуватимуться на рахунку до моменту, коли

людина пройде ідентифікацію, і виплати потім перерахують за весь період – але до того часу доступу до власних грошей у неї фактично немає. Це показовий приклад того, як «технічно обґрунтований» механізм перевірки з часом перетворюється на ще один бар'єр для найвразливіших.

Майно під «заморозкою»

За статтями 9 і 11 Закону № 1207-VII правочини щодо нерухомості на ТОТ є нікчемними, а документи окупаційної влади – недійсними. Мораторій на нотаріальні дії фактично «заморожує» майнові права. Мораторій на нотаріальні дії фактично обмежує реалізацію майнових прав. Його безпекова логіка полягає у запобіганні легалізації окупаційної юрисдикції, і загалом таке обмеження можна вважати пропорційним, адже воно є тимчасовим, діє до деокупації та має на меті захистити власників майна від незаконного перерозподілу. Однак проблема полягає в тому, що поряд з цим тимчасовим «заморожуванням» з українського боку розгортається протилежна, набагато агресивніша процедура – російське «віджимання» нерухомості. Окупаційна влада зобов'язала до 01 липня 2026 року перереєструвати всю нерухомість, оформлену за українським законодавством, у російській системі обліку. Зробити це можна тільки особисто – за місцем розташування житла і обов'язково з російським паспортом. Якщо власник цього не робить, його житло визнають «безхазяйним» (через відсутність власника, несплату комунальних послуг або відсутність запису в російських реєстрах) і передають іншим особам або у власність окупаційної адміністрації. Це, по суті, конфіскація приватної власності, яка прямо заборонена IV Конвенцією про закони і звичаї війни на суходолі та додаток до неї: Положення про закони і звичаї війни на суходолі року та Конвенцією про захист цивільного населення під час війни.

І ось тут починається друга частина проблеми – «мовчання» Української держави. Чинні українські та міжнародні механізми компенсації за майно втрачене або пошкоджене через збройну агресію РФ не охоплюють «віджате» через окупаційні юридичні механізми. Жодного чинного нормативного акта, який дав би власнику з ТОТ реальний інструмент захистити свою нерухомість, перебуваючи на підконтрольній території, наразі немає: ані гарантованої компенсації за такі втрати, ані попереднього обліку вразливого житла, ані пришвидшеної процедури відновлення прав після деокупації, ані системи дистанційної ідентифікації власника без фізичної присутності на ТОТ. Без цього держава фактично перекладає вибір на громадянина – або ризикує свободою і громадянством України заради нерухомості, або змиряється з її втратою. Адекватна відповідь тут – це не лише санкції та невизнання окупаційних правочинів, а й позитивні зобов'язання: робочий компенсаційний механізм за втрату нерухомості внаслідок окупаційних «віджимів», програми викупу чи обміну житла на підконтрольній території, дистанційні процедури підтвердження прав власника. Поки таких інструментів немає, кожен власник з ТОТ опиняється перед вибором, який держава могла б зняти з його плечей.

Документи з окупованої території: не визнаємо, але приймаємо як доказ

Україна не визнає документи окупаційних «органів» як офіційні, але допускає їх як докази фактів. Такий компромісний підхід відповідає міжнародній доктрині невизнання – так званому Намібійському винятку Міжнародного суду ООН – і узгоджується з позицією Європейського суду з прав людини у справі «Хлебик проти України». На рівні процесу стаття 317 ЦПК України дає спрощений порядок встановлення фактів через суд. Проблема в тому, що «спрощений» він тільки на папері. Адміністративної процедури реєстрації актів цивільного стану, що відбулися на ТОТ, в Україні досі немає – звертатися можна лише через суд, в якому існує ймовірність отримати відмову. Парадокс полягає в тому, що суди відмовляють, посиляючись саме на статтю 9 Закону № 1207-VII – ту саму, яка прямо допускає приймати «документи» про факти народження, смерті, шлюбу і розлучення з ТОТ безпосередньо до ДРАЦСу, без жодної суддівської процедури. Рішення існувало на папері з 2023 року до 2025 року. Урядовий законопроект № 9069 пропонував запровадити адміністративну процедуру встановлення фактів народження, смерті, шлюбу і розлучення, що сталися в окупації, лишаючи суд лише для складних випадків. Утім, в 2025 році його було знято з розгляду. Міністерство юстиції теоретично могло б самостійно внести зміни до Правил державної реєстрації актів цивільного стану і реалізувати норму статті 9 Закону № 1207-VII, але роками цього не робить, посиляючись на політичну «відповідальність за визнання» документів окупантів. У логіці тесту пропорційності держава тут не виконує позитивних зобов'язань щодо забезпечення базових прав громадянина і жертвує громадянством України для цілих поколінь заради можливого безпекового аргументу.

Бізнес на ТОТ: асиметрія уваги

На відміну від фізичних осіб, правове регулювання діяльності юридичних осіб на ТОТ є помітно менш розвиненим і характеризується більшою фрагментарністю. Закон № 1207-VII вимагає актуалізації реєстраційних даних і зміни місцезнаходження на підконтрольну територію; стаття 38 та пункт 69 підрозділу 10 розділу XX Податкового кодексу України визначають особливості податкового адміністрування; до пов'язаних із ТОТ контрагентів застосовуються санкції. Натомість системно бракує комплексних механізмів відшкодування збитків бізнесу від окупації, правил відновлення діяльності після деокупації – статусу майна, договорів, працівників – і повноцінної державної підтримки релокації підприємств за межі ТОТ. Дисбаланс між соціальною спрямованістю законодавства та недостатньою увагою до економічного компонента має системний характер. У контексті тесту пропорційності тут постає інше питання: не лише чи були обмежені права, а чи виконала держава свої позитивні зобов'язання щодо захисту права власності та свободи підприємницької діяльності, гарантованих статтями 41 і 42 Конституції.

Те, що залишилося поза рамкою

Значна частина питань, пов'язаних із ТОТ, залишається неврегульованою або врегульованою частково – це не дискримінація у класичному сенсі, а відкладений ризик. Поза рамкою права досі залишаються повна модель компенсації за втрачене рухоме майно, бізнес-активи та інфраструктура, правовий статус господарської діяльності, що велася на ТОТ за окупаційними правилами (з наслідками для працівників і контрагентів), а також механізм деокупаційних правочинів і державної реєстрації прав на майно після звільнення, питання документів з ТОТ і багато іншого. Чим довше зберігаються ці прогалини, тим вищим є ризик накопичення конфліктів у майбутньому – особливо після деокупації, коли мільйони правовідносин потребуватимуть юридичної кваліфікації. Це стратегічне завдання законодавця.

Якщо охопити картину одним поглядом, видно: збройна агресія справді створює легітимні підстави для особливого режиму – це підтверджують і стаття 64 Конституції, і практика ЄСПЛ. Дискримінацією цей особливий режим стає тоді, коли законодавець обирає шаблонну прив'язку до місця реєстрації замість індивідуалізованої перевірки конкретного ризику.